

Jean-Philippe Rameau
Hipolit i Aricija

PREMIJERA

11. travnja 2025. u 19 sati

REPRIZE

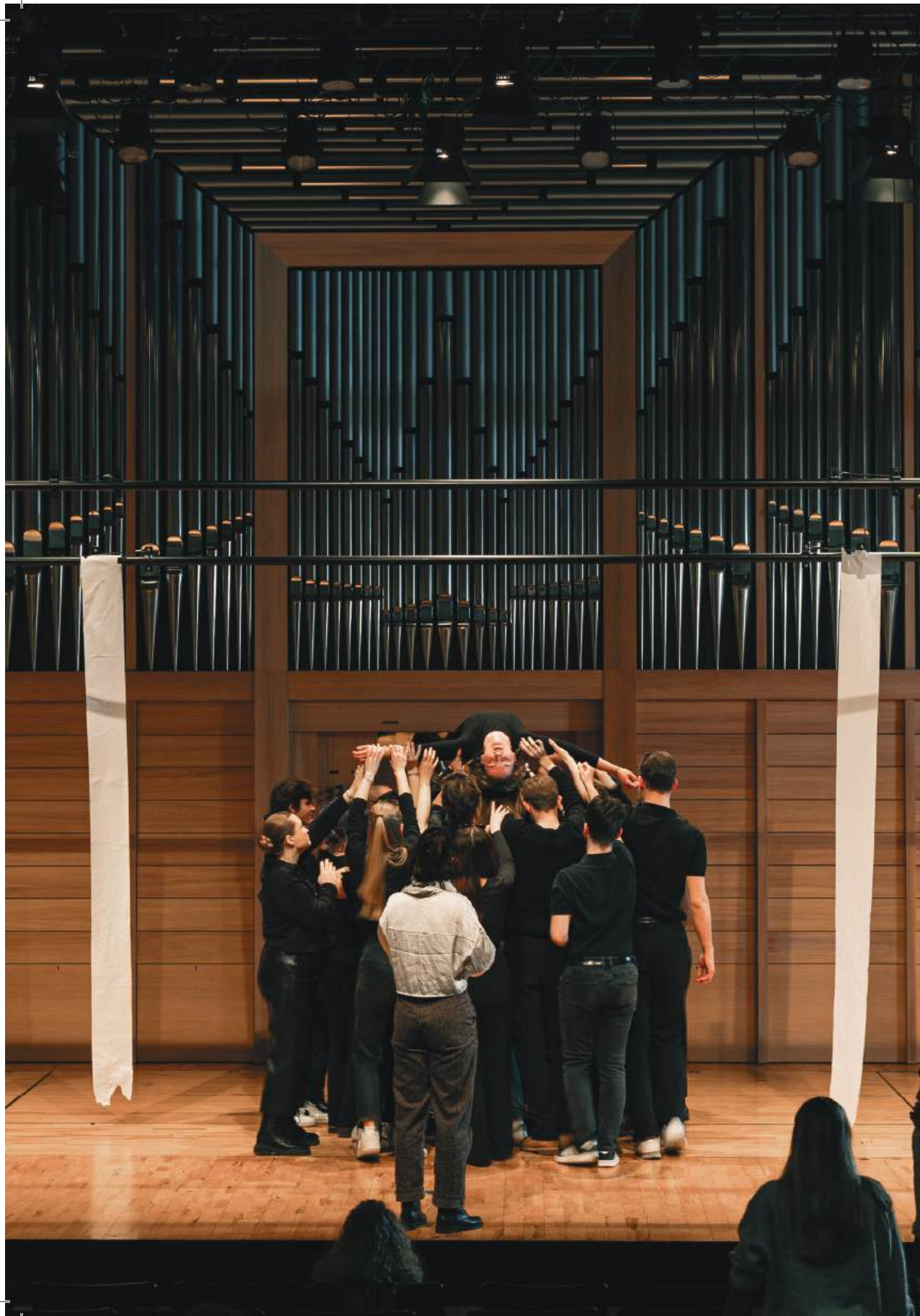
12. travnja 2025. u 19 sati

14. travnja 2025. u 19 sati

15. travnja 2025. u 19 sati

**Koncertna dvorana *Blagoje Bersa*
Trg Republike Hrvatske 12**

Jean-Philippe Rameau

Hipolit i Aricija

tragédie en musique u pet činova s prologom

IZVORNI NAZIV

Hippolyte et Aricie

PRAIZVEDBA

1. listopada 1733. u Pariškoj operi

HRVATSKA PRAIZVEDBA

11. travnja 2025. u Koncertnoj dvorani *Blagoje Bersa*

LIBERTO

Simon-Joseph Pellegrin prema *Fedri* Jeana Racinea,
Hipolitu Euripida i *Fedri* Seneke.

IZDAVAČ NOTNOG MATERIJALA

Éditions Billaudot – Sylvie Bouissou,
Nicolas Sceaux

ARANŽMAN I IZRADA DIONICA

mag. mus. Franjo Bilić, asist.

DIRIGENT

mag. mus. Franjo Bilić, asist.

REDATELJICA

doc. art. Lea Anastazija Fleger

ASISTENTI DIRIGENTA I DIRIGENTI REPRIZA

Marija Anđela Biondić, 4. g. integriranog studija dirigiranja

Nika Kožar, 5. g. integriranog studija dirigiranja

Martin Pleše, 4. g. integriranog studija dirigiranja

ZBOROVOĐE

mag. mus. Franjo Bilić, asist.

prof. art. Jasenka Ostojić

SCENSKI POKRET I KOREOGRAFIJA SOLISTA, GLUMACA I ANSAMBLA

prof. art. Blaženka Kovač Carić, Una Matija Štalcar Furač, umjetnička asistentica, Laura Čerina i Vini Jurčić s Akademije dramske umjetnosti

KOREOGRAFIJA PLESAČA

doc. art. Ana Mrak

SCENOGRAFIJA

studenti Arhitektonskog fakulteta i Akademije dramske umjetnosti pod mentorstvom izv. prof. art. Ive Knezovića i izv. prof. art. dr. sc. Tatjane Lacko (mentorica u pripremi projekta) s Odsjeka scenskog dizajna, studenti Akademije likovnih umjetnosti pod mentorstvom prof. art. Gordane Bakić Vlahov

KOSTIMOGRAFIJA

studentice Tekstilno-tehnološkog fakulteta pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Irene Šabarić Škugor, izv. prof. art. Barbare Bourek, dr. sc. Franke Karin, asist., prof. dr. sc. Ane Sutlović, prof. dr. sc. Martine Glogar, doc. dr. sc. Ive Brlek i dr. sc. Ivane Čorak, asist., studenti Akademije likovnih umjetnosti pod mentorstvom prof. art. Gordane Bakić Vlahov i prof. dr. art. Milana Trenca

OBLIKOVANJE SVJETLA

studenti Akademije dramske umjetnosti pod mentorstvom red. prof. art. Denija Šesnića i Ivana Lušićića, umjetničkog asistenta

VIZUALNI IDENTITET

studenti Akademije likovnih umjetnosti pod mentorstvom red. prof. art. Svjetlana Junakovića i vanj. sur. doc. art. Dominika Vukovića, studenti Studija dizajna Arhitektonskog fakulteta pod mentorstvom doc. art. Inje Kavurić Kireta i izv. prof. Tomislava Vlanića

SCENOGRAFSKI I KOSTIMOGRAFSKI REKVIZITI, OGLAVLJA, MASKE I SLIKARSKI RADOVI

studenti Akademije likovnih umjetnosti pod mentorstvom red. prof. art. Gordane Bakić Vlahov i prof. dr. art. Milana Trenca

MAKING OF

studenti Akademije dramske umjetnosti pod mentorstvom izv. prof. art. Roberta Orhela

GRAFIČKA PRIPREMA KNJIŽICE

studenti Studija dizajna Arhitektonskog fakulteta pod mentorstvom
doc. art. Inje Kavurić Kireta i izv. prof. Tomislava Vlanića

JEZIČNI SAVJETNICI SOLISTA I ZBORA ZA FRANCUSKI JEZIK

izv. prof. dr. sc. Lidija Orešković Dvorski
mag. mus. Franjo Bilić, asist.
Nikola Angelo Delerue, 2. g. integriranog studija gitare

PRIJEVOD LIBRETA

izv. prof. dr. sc. Lidija Orešković Dvorski

INSPICIJENTI

Zrinka Petrušanec i Antonio Mrzlić

IZVRŠNA PRODUKCIJA

studenti Akademije dramske umjetnosti pod mentorstvom nasl. pred. Karle Medvešek

IZRAVNI PRIJENOS

studenti Akademije dramske umjetnosti pod mentorstvom doc. art. Ine Bijelić,
doc. art. Ivana Miladinova i prof. art. Borisa Popovića

KOORDINACIJA PRODUKCIJE

Štefica Bartolin (ADU), Vesna Rožić i Matija Jerković (MA)

ULOGE

Aricija, sopran

Mia Raguž, 2. g. integriranog studija pjevanja

Antonija Žarković, apsolutica integriranog studija pjevanja

Hipolit, visoki tenor

Aljaž Žgavc, 5. g. integriranog studija pjevanja

Marko Antolković, alumnus MA

Fedra, sopran

Nela Katalenić Klinar, apsolutica integriranog studija pjevanja

Marija Žalac, 4. g. integriranog studija pjevanja

Nada-Tomica Klišanin, 4. g. integriranog studija pjevanja

Tezej, bas

Jakov Kalajžić, 1. g. integriranog studija pjevanja

Josip Galić, 3. g. integriranog studija pjevanja

Dijana, sopran

Vlatka Kladarić, 5. g. integriranog studija pjevanja

Damjana Apostolovski, 4. g. integriranog studija pjevanja

Amor, sopran

Mihaela Kristina Mlinarić, 1. g. integriranog studija pjevanja

Barbara Pijetlović, apsolutica integriranog studija pjevanja

Jupiter/Pluton, bas-bariton

Luka Čevizović, 4. g. integriranog studija pjevanja

Sebastijan Nedeljko, 1. g. integriranog studija pjevanja

Tizifona, tenor

Danijel Vukelja, 2. g. integriranog studija pjevanja

Luka Žibera, 3. g. prijediplomskog studija pjevanja Muzičke akademije

Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli

Velika svećenica, sopran

Jana Stoilevska, 1. g. integriranog studija pjevanja

Valentina Đuka, 2. g. integriranog studija pjevanja

Lovkinja, sopran

Marie Lucia Kossjanenko, 3. g. integriranog studija pjevanja

Sara Koljnrekaj, 2. g. integriranog studija pjevanja

Tri parke, visoki tenor, tenor i bas

Reza Fekri Kenazeh, 3. g. integriranog studija pjevanja

Lovre Gujinović, 2. g. integriranog studija pjevanja

Luka Kljaić, gost

Dorian Stipčić, 3. g. integriranog studija pjevanja

Lovac, bariton

Nikola Angelo Delerue, 2. g. integriranog studija gitare

Lovro Bakula, 4. g. integriranog studija muzikologije

Neptun

Kruno Movrić, 2. g. prijediplomskog studija glume

Sluškinja

Ema Kelava Vrdoljak, 2. g. prijediplomskog studija glume

Šumske nimfe, soprani Zbora MA

Magdalena Bermanec, Klara Baraba, Klara Čipčić, Lana Fiedler, Lara Marušić,

Dora Meić-Sedić, Klara Pavlović, Hana Sever, Tara Šolić, Mia Vidaković

Dijanine svećenice, soprani i altovi Zbora MA

Magdalena Bermanec, Lora Breški, Marta Ćuk, Klara Čipčić, Lana Fiedler, Matea

Jončić, Nora Kostelnik Pogačnik, Marina Magerl, Lara Marušić, Dora Meić-Sedić,

Andrea Nikolovska, Klara Pavlović, Nora Ponjević, Hana Sever, Tamara Stipić,

Nikolina Šainović, Tara Šolić, Mia Vidaković, Sara Vranić, Dora Žarinčić

Pakleni demoni, altovi, tenori i basovi Zbora MA

Lovro Bakula, Benedikt Berišić, Magdalena Bermanec, Lora Breški, Marko Crnko,

Marta Ćuk, Nikola Angelo Delerue, Ante Domazet, Marko Gotovac, Matea Jončić,

Nora Kostelnik Pogačnik, Vjekoslav Ljubešić, Marina Magerl, Andrea Nikolovska,

Tin Pandža, Nora Ponjević, Dorian Posavac, Bartul Radman, Lovro Rovčić, Tamara

Stipić, Ivan Sutlović, Nikolina Šainović, Patrick Tomljanović, Damijan Turković,

Ivan Ruben Urošević, Marko Vaupotić, Sara Vranić, Dora Žarinčić, Jakov Žarković,

Matija Živičnjak

Amorova banda, Neptunove sluge

Nina Baburić, 1. g. prijediplomskog studija suvremenog plesa
Tara Breški, 1. g. prijediplomskog studija suvremenog plesa
Iman Kapetanović, 1. g. prijediplomskog studija suvremenog plesa
Mark Marić, 1. g. prijediplomskog studija suvremenog plesa
Noa Pavlinović, 1. g. prijediplomskog studija suvremenog plesa
Iva Stanisavljević, 1. g. prijediplomskog studija suvremenog plesa
Klara Zrilić, 1. g. prijediplomskog studija suvremenog plesa

Ljubavnici, Sluge u paklu, Tjelesni čuvari

Ema Kelava Vrdoljak, 2. g. prijediplomskog studija glume
Toni Malenica, 2. g. prijediplomskog studija glume
Nea Martinović, 2. g. prijediplomskog studija glume
Marta Matoković, 2. g. prijediplomskog studija glume
Kruno Movrić, 2. g. prijediplomskog studija glume
Jelena Pavlović, 2. g. prijediplomskog studija glume
Matija Pijević, 2. g. prijediplomskog studija glume
Roko Ševerdija, 2. g. prijediplomskog studija glume

SIMFONIJSKI ORKESTAR MUZIČKE AKADEMIJE

I. VIOLINE Tao-Yuan Hsiao, Lea Tvrtković, Michael James Heaton,
Paulina Tuhtan, Ivana Đanić, Lorena Radičević, Alex Čapo, Jan Zajec Uzeirbegović

II. VIOLINE Doris Tkalčević, Tea Anić, Adela Žganec, Anja Šlegl, Ivana
Anastazija Barjašić, Lara Janjatović, Marijeta Šarac

VIOLE Pavle Franković, Dora Palac, Vid Ilčić, Ina Kumer, Luka Kanceljak,
Sara Nikolina Čehić

VIOLONČELA Lovre Tunuković, Ema Mirena Ramljak, Karla Jelena Milićević,
Regine Korbar, Marta Kekez

KONTRABASI Karlo Filipec, Marko Rajtora

FLAUTE Luka Komljenović, Josip Rudelić

OBOE Ema Jančetić, Ana Ciglencečki

FAGOTI Andro Ilčić, Sarah Velić

ROGOVI David Vlah

TRUBE Jeronim Cikojević, Patrik Palić

TIMPANI Dane Franolić

UDARALJKE Martin Stipe Benja

ČEMBALO Benjamin Pölhe, Jan Naglić

TEORBA Gorana Kliškić

MENTOR ORKESTRA

prof. art. Mladen Tarbuk

MENTORI ORKESTRALNIH DIONICA

nasl. asist. Matej Mijalić (violine), nasl. asist. Dagmar Korbar (viole), nasl. doc. art. Smiljan Mrčela (violončela), doc. art. Antal Papp (kontrabasi), nasl. doc. art. Dario Golčić (drvena puhaća glazbala), izv. prof. art. Mario Šincek (limena puhaća glazbala), nasl. doc. Božidar Rebić, nasl. izv. prof. art. Marko Mihajlović (udaraljke), red. prof. art. Pavao Mašić (čembalo), nasl. pred. Igor Paro (teorba)

VODITELJ ORKESTRA

doc. art. Matija Fortuna

REDATELJICA (ADU)

doc. art. Lea Anastazija Fleger

ASISTENTI REŽIJE (ADU)

Ivan Dragičević, student razlikovne godine diplomskog studija kazališne režije i radiofonije

Mihovil Rismondo, student razlikovne godine diplomskog studija kazališne režije i radiofonije

Toma Serdarević, 2. g. prijediplomskog studija kazališne režije i radiofonije

MENTOR

doc. art. Hrvoje Korbar

DIRIGENT (MA)

mag. mus. Franjo Bilić, asist.

ASISTENTI DIRIGENTA I DIRIGENTI REPRIZA (MA)

Marija Andela Biondić, 4. g. integriranog studija dirigiranja

Nika Kožar, 5. g. integriranog studija dirigiranja

Martin Pleše, 4. g. integriranog studija dirigiranja

MENTOR

prof. art. Tomislav Fačini

MENTORI SOLISTA (MA)

izv. prof. art. Martina Gojčeta Silić (Valentina Đuka, Lovre Gujinović, Jakov Kalajžić, Nada-Tomica Klišanin, Marie Lucia Kossjanenko, Mia Raguž), prof. art. Miljenka Grđan (Luka Čevizović, Mihaela Kristina Mlinarić, Barbara Pijetlović, Marija Žalac), prof. art. Lidija Horvat-Dunjko (Marko Antolković, Sebastijan Nedeljko, Dorian Stipčić, Jana Stoilevska, Danijel Vukelja, Aljaž Žgavc), doc. art. Helena Bernarda Lucić Šego (Damjana Apostolovski), doc. art. Renata Pokupić (Reza Fekri Kenazeh, Antonija Žarković), izv. prof. art. Martina Zadro (Josip Galić, Nela Katalenić Klinar, Sara Koljnrekaj, Vlatka Kladarić) i doc. art. Toni Nežić s Muzičke akademije Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli (Luka Žibera)

KOREPETITORI SOLISTA (MA)

Lana Bradić, umj. sav.
Mario Čopor, umj. sav.
Darko Domitrović, umj. sav.
Božo Letunić, v. umj. sur.
Davor Ljubić, umj. sav.
Ivan Pernicki, v. umj. sur.

MENTORICA GLUMACA (ADU)

doc. art. Lea Anastazija Fleger

MENTORICA PLESAČA (ADU)

doc. art. Ana Mrak

KOREPETITORI SOLISTA, GLUMACA, PLESAČA I ZBORA (MA)

Marija Anđela Biondić, 4. g. integriranog studija dirigiranja
Nika Kožar, 5. g. integriranog studija dirigiranja
Jan Naglić, 2. g. integriranog studija čembala
Martin Pleše, 4. g. integriranog studija dirigiranja
Benjamin Pölhe, 5. g. integriranog studija čembala

SCENOGRAFIJA

KONCEPT, PRIPREMA I REALIZACIJA (AF)

Sara Grba, 1. g. diplomskog studija arhitekture i urbanizma

Tonka Ileković, 3. g. prijediplomskog studija arhitekture i urbanizma

Mirta Jaić, 2. g. prijediplomskog studija arhitekture i urbanizma

Lovorka Preloščan, 1. g. diplomskog studija arhitekture i urbanizma

Marta Vlajčić, 2. g. prijediplomskog studija arhitekture i urbanizma

REALIZACIJA (ADU)

Matija Babić, 1. g. diplomskog studija scenskog dizajna

Alen Čadež, 1. g. diplomskog studija scenskog dizajna

Ana Doljanin, 1. g. diplomskog studija scenskog dizajna

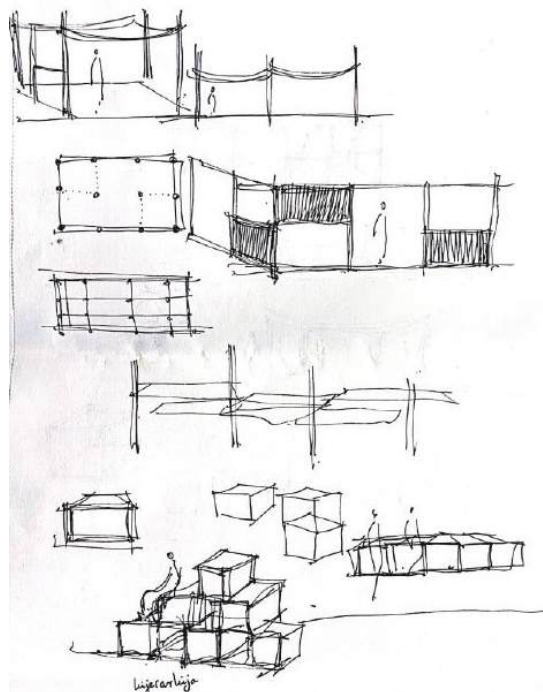
Antonija Jurina, 1. g. diplomskog studija scenskog dizajna

Petar Novak, 1. g. diplomskog studija scenskog dizajna

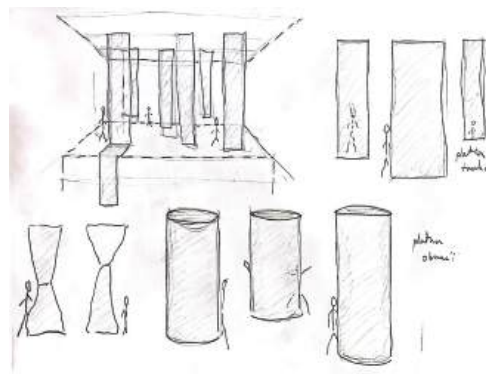
MENTORI

izv. prof. art. Ivo Knezović

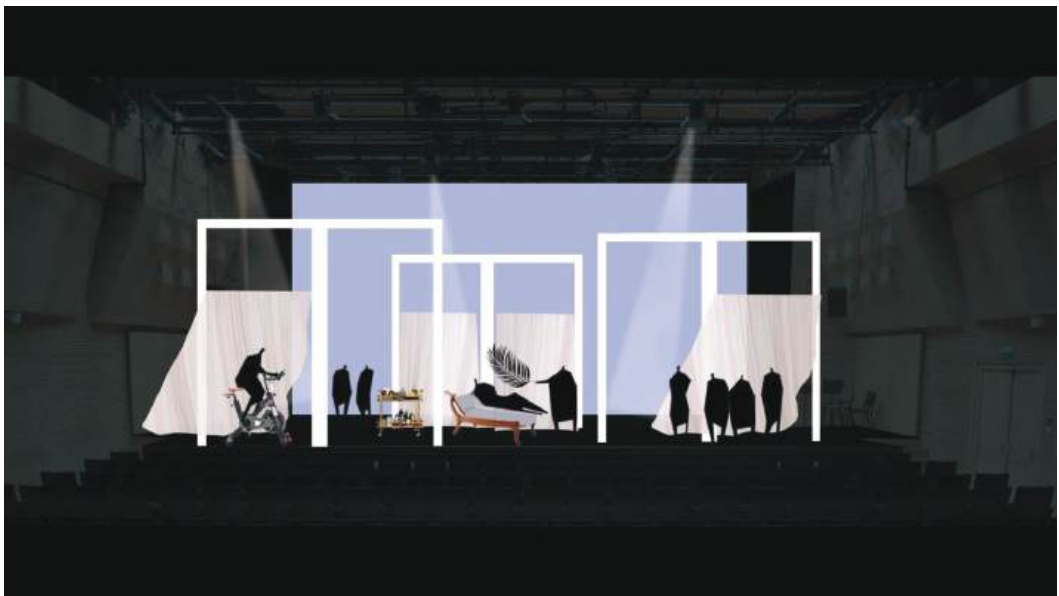
izv. prof. art. dr. sc. Tatjana Lacko (mentorica u pripremi projekta)

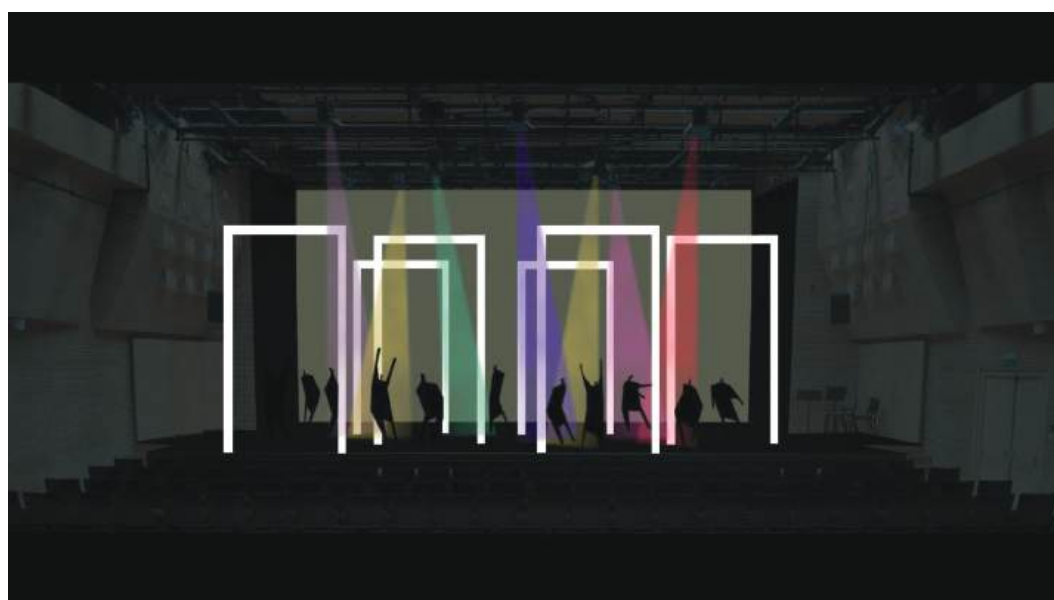
Tonka Ileković

Marta Vlajčić

Sara Grba, Tonka Ileković, Mirta Jaić, Marta Vlajčić

Sara Grba, Tonka Ileковиć, Mirta Jaić, Marta Vlajčić

IDEJNI PRIJEDLOZI SLIKARSKIH ELEMENATA SCENOGRAFIJE (ALU)

Marija Androš, 1. g. diplomskog studija, Nastavnički odsjek

Iva Japiec, 2. g. diplomskog studija, Kiparski odsjek

Lea Ješovnik, 2. g. diplomskog studija, Nastavnički odsjek

Julia Kršlović, 1. g. diplomskog studija, Slikarski odsjek

Sara Trlek, 3. g. prijediplomskog studija, Nastavnički odsjek

Fran Marko Vlahinić, 4. g. prijediplomskog studija, Kiparski odsjek

MENTORICA

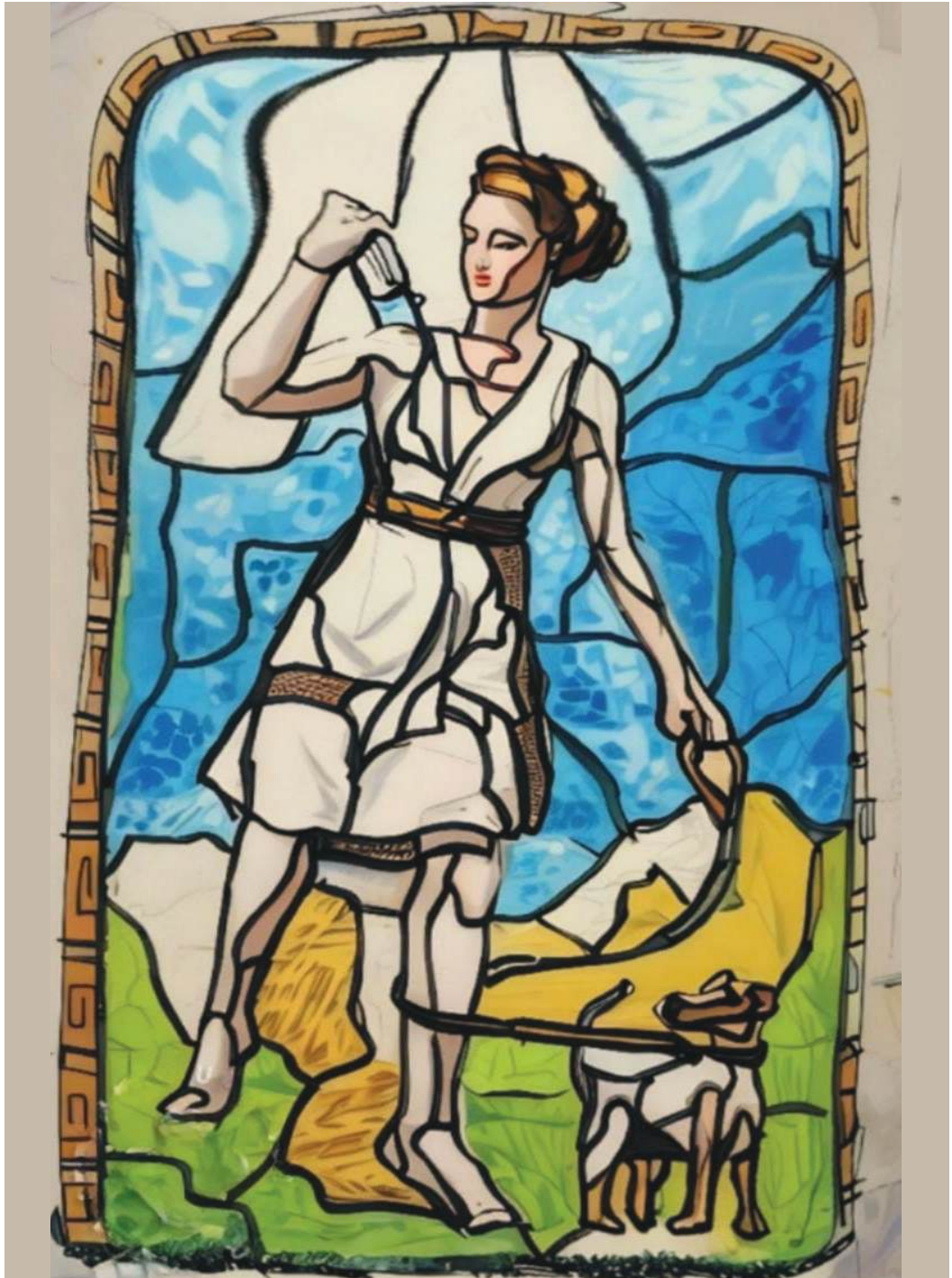
prof. art. Gordana Bakić Vlahov

Julia Kršlović

Julia Kršlović

Julia Kršlović

KOSTIMOGRAFIJA (TTF)

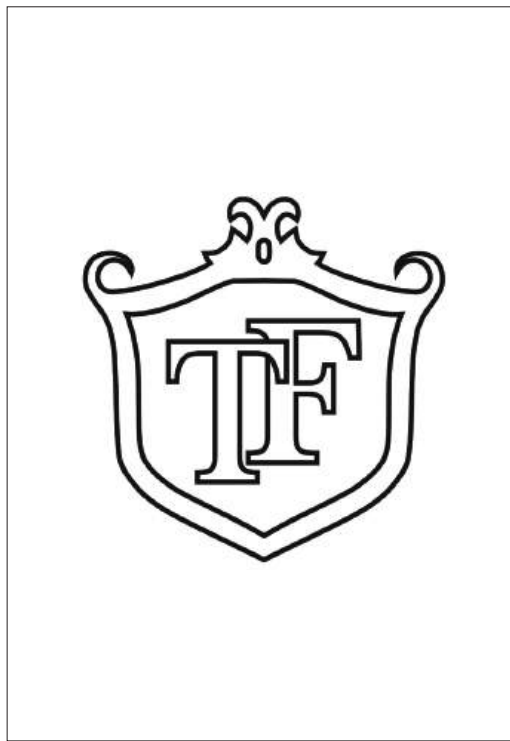
Nika Đurić, 1. g. diplomskog studija tekstilnog
i modnog dizajna, smjer Kostimografija
Mina Đorđević, 1. g. diplomskog studija tekstilnog
i modnog dizajna, smjer Kostimografija
Ana Grgečić, 1. g. diplomskog studija tekstilnog
i modnog dizajna, smjer Kostimografija
Nikolina Hadžić, 1. g. diplomskog studija tekstilnog
i modnog dizajna, smjer Kostimografija
Dora Jelkić, 1. g. diplomskog studija tekstilnog
i modnog dizajna, smjer Kostimografija
Iva Klarić, 1. g. diplomskog studija tekstilnog
i modnog dizajna, smjer Kostimografija
Mihaela Mamić, 1. g. diplomskog studija tekstilnog
i modnog dizajna, smjer Kostimografija
Silvija Šubek, 2. g. diplomskog studija tekstilnog
i modnog dizajna, smjer Kostimografija
Valentina Šuljak, 1. g. diplomskog studija tekstilnog
i modnog dizajna, smjer Kostimografija
Leda Kosec, 1. g. diplomskog studija tekstilnog
i modnog dizajna, smjer Kostimografija
Marija Veskova, 2. g. diplomskog studija tekstilne tehnologije
i inženjerstva, smjer Tekstilna kemija, materijali i ekologija
Lorena Vitez, 1. g. diplomskog studija tekstilnog
i modnog dizajna, smjer Kostimografija

MENTORICE

izv. prof. art. Barbara Bourek
izv. prof. dr. sc. Irena Šabarić Škugor
dr. sc. Franka Karin, asist.

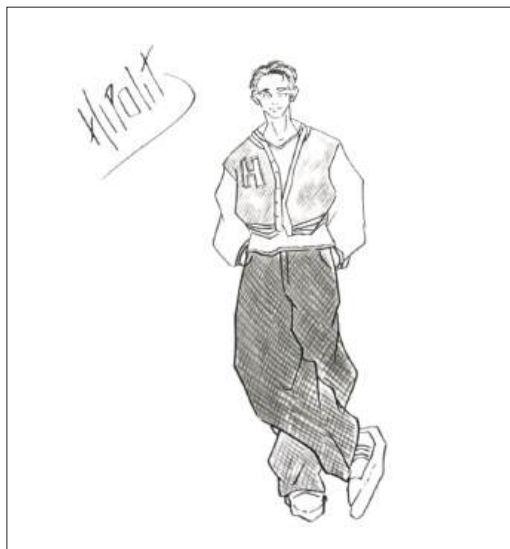
Lorena Vitez, *Tezej i Fedra*

Lorena Vitez, Ana Grgečić, Valentina Šuljak, *Grb Tezeja i Fedre*

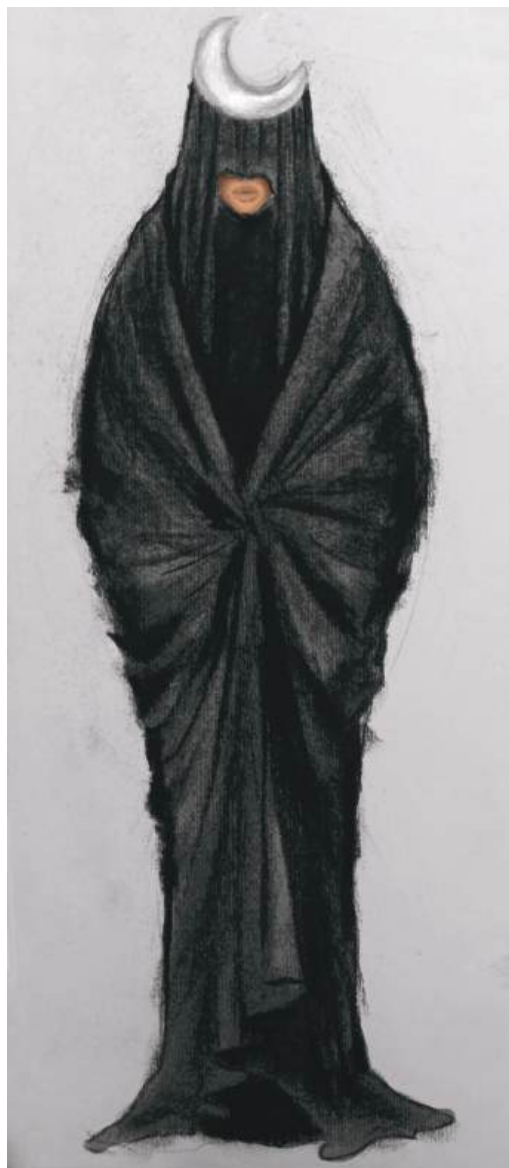
Dora Jelkić, *Parke*

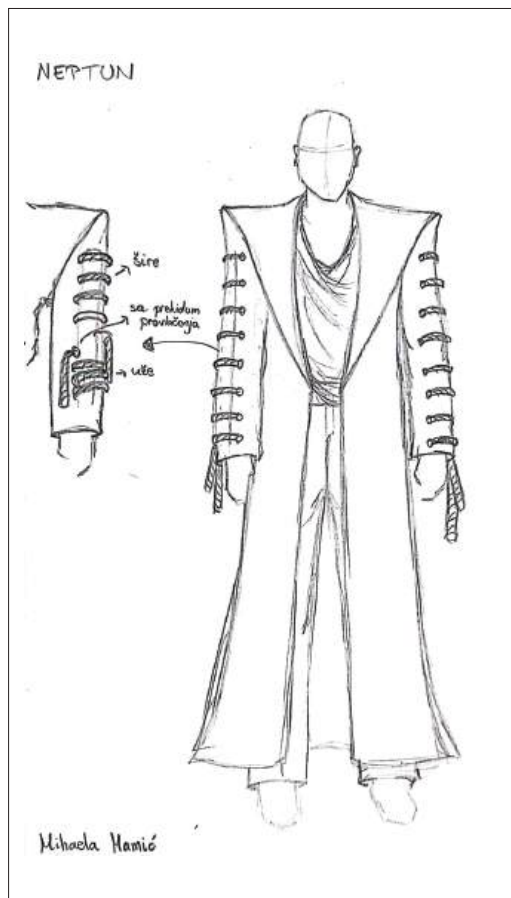
Leda Kosec, *Hipolit*

Mina Đorđević, *Aricija*

Mina Đorđević, *Zbor*

Mihaela Mamić, *Neptun*

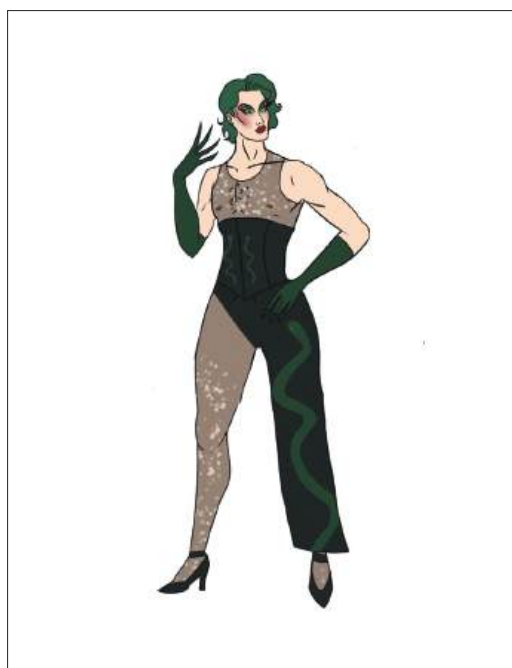
Nika Đurić, *Pluton*

Nikolina Hadžić, *Jupiter*

Silvija Šubek, *Fedra*

Silvija Šubek, *Tizifona*

Valentina Šuljak, *Dijana*

BOJADISANJE I TISAK KOSTIMA (TTF)

Danijela Vukoja, 1. g. prijediplomskog studija,
smjer Tekstilna kemija, materijali i ekologija
Mia Živanović, 1. g. prijediplomskog studija,
smjer Tekstilna kemija, materijali i ekologija
Elena Pucić, 2. g. prijediplomskog studija,
smjer Tekstilna kemija, materijali i ekologija
Nina Karamatić, 2. g. prijediplomskog studija,
smjer Tekstilna kemija, materijali i ekologija
Hana Kundić, 2. g. prijediplomskog studija,
smjer Tekstilna kemija, materijali i ekologija

MENTORICE

prof. dr. sc. Ana Sutlović
prof. dr. sc. Martina Glogar
doc. dr. sc. Iva Brlek
dr. sc. Ivana Čorak, asist.

ZAHVALA TVRTKI GRAPHIC CENTER d. o. o. ZA POMOĆ U TISKU

IZRADA MASKI (ALU)

Marija Androš, 1. g. diplomskog studija, Nastavnički odsjek
Iva Japiec, 2. g. diplomskog studija, Kiparski odsjek
Lea Ješovnik, 2. g. diplomskog studija, Nastavnički odsjek
Julia Kršlović, 1. g. diplomskog studija, Slikarski odsjek
Lucija Picek Posavec, 3. g. prijediplomskog studija, Slikarski odsjek
Ana Vincek, 5. g. integriranog studija, Odsjek za konzerviranje
i restauriranje umjetnina, smjer Slikarstvo
Fran Marko Vlahinić, 4. g. prijediplomskog studija, Kiparski odsjek
Lucija Vukman, 5. g. integriranog studija, Odsjek za konzerviranje
i restauriranje umjetnina, smjer Slikarstvo

IDEJNI PRIJEDLOZI OSLIKAVANJA KOSTIMA (ALU)

Julia Kršlović, 1. g. diplomskog studija, Slikarski odsjek

APLIKACIJE NA KOSTIMIMA – ŠEŠIRI, OGLAVLJA, DISCO-KUGLE (ALU)

Lucija Picek Posavec, 3. g. prijediplomskog studija, Slikarski odsjek

Ana Vincek, 5. g. integriranog studija, Odsjek za konzerviranje
i restauriranje umjetnina, smjer Slikarstvo

Lucija Vukman, 5. g. integriranog studija, Odsjek za konzerviranje
i restauriranje umjetnina, smjer Slikarstvo

OSLIKAVANJE ELEMENATA SCENOGRAFIJE I KOSTIMOGRAFIJE (ALU)

Marija Androš, 1. g. diplomskog studija, Nastavnički odsjek

Nikolija Baretić, 1. g. diplomskog studija, Slikarski odsjek

Iva Japiec, 2. g. diplomskog studija, Kiparski odsjek

Lea Ješovnik, 2. g. diplomskog studija, Nastavnički odsjek

Julia Kršlović, 1. g. diplomskog studija, Slikarski odsjek

Lucija Picek Posavec, 3. g. prijediplomskog studija, Slikarski odsjek

Ana Šimunović, 3. g. prijediplomskog studija, Slikarski odsjek

Sara Trlek, 3. g. prijediplomskog studija, Nastavnički odsjek

Ana Vincek, 5. g. integriranog studija, Odsjek za konzerviranje
i restauriranje umjetnina, smjer Slikarstvo

Lucija Vukman, 5. g. integriranog studija, Odsjek za konzerviranje
i restauriranje umjetnina, smjer Slikarstvo

MENTORI

prof. art. Gordana Bakić Vlahov

prof. dr. art. Milan Trenc

ŠMINKA I FRIZURA

Frizeraj Šminkera, Irena Königskecht, Hanna Königskecht
i Ana Kuštre Pavičić

OBLIKOVANJE SVJETLA (ADU)

Igor Markić Nikolac, 2. g. diplomskog studija oblikovanja svjetla

Lana Nežmah, 2. g. diplomskog studija oblikovanja svjetla

ASISTENTI I RAD NA PRATNJAMA (ADU)

Marin Frka, 1. g. diplomskog studija oblikovanja svjetla

Dominik Vujičić, 1. g. diplomskog studija oblikovanja svjetla

MENTORI

prof. art. Deni Šesnić

Ivan Lušičić, umj. asist.

TEHNIČKA PODRŠKA (ADU i MA)

Slaven Edvin Bot, Tomislav Božić, Georg Draušnik i Martin Šatović

FOTOGRAFIJE (ADU)

David Bakarić Mihaljević, 1. god. diplomskog studija fotografije

Vid Redža, 1. god. diplomskog studija fotografije

MENTORI

izv. prof. art. Jelena Blagović

doc. art. Davor Konjikušić

prof. art. Darije Petković

MAKING OF (ADU)

Emanuel Ćosić, 3. g. prijediplomskog studija montaže (montaža)

Lara Drušković, 3. g. prijediplomskog studija snimanja (snimanje)

Marko Plejić, 1. g. diplomskog studija filmske i TV režije (režija)

Karla Sadan, 3. g. prijediplomskog studija snimanja (snimanje)

MENTOR

izv. prof. art. Robert Orhel

ANIMACIJE (ADU)

Toma Serdarević, 2. g. prijediplomskog studija kazališne režije i radiofonije

VIZUALNI IDENTITET (ALU)

Teo Vrhoci, 3. g. prijediplomskog studija grafike

PRIJEDLOZI VIZUALNOG IDENTITETA (ALU)

Karlo Buđen, 4. g. prijediplomskog studija grafike

Tina Marija Butajla, 3. g. prijediplomskog studija grafike

Tea Kostelac, 3. g. prijediplomskog studija grafike

Jan Markovinović, 3. g. prijediplomskog studija grafike

Maja Perak, 1. g. diplomskog studija grafike

Hana Volner, 1. diplomskog studija grafike

Amea Valentin, 3. g. prijediplomskog studija grafike

Erika Zbanatska, 3. g. prijediplomskog studija grafike

MENTORI

prof. art. Svjetlan Junaković

doc. art. Dominik Vuković, vanj. sur.

GRAFIČKA PRIPREMA PROMOCIJSKIH MATERIJALA I KNJIŽICE (AF/SD)

Katja Malešević, 2. g. diplomskog studija, smjer Vizualne komunikacije

Filip Vrcić, 2. g. prijediplomskog studija, smjer Vizualne komunikacije

MENTORI

doc. art. Inja Kavurić Kireta

izv. prof. Tomislav Vlainić

IZVRŠNA PRODUKCIJA (ADU)

Anika Cetina, 1. g. diplomskog studija produkcije

Roza Medvešek, 1. g. diplomskog studija produkcije

Lucija Perić, 1. g. diplomskog studija produkcije

MENTORICA

nasl. pred. Karla Medvešek

IZRAVNI PRIJENOS (ADU)

SNIMATELJI

Reina Brabenec, 3. g. prijediplomskog studija snimanja

Lara Drušković, 3. g. prijediplomskog studija snimanja

Mia Knežević, 3. g. prijediplomskog studija snimanja

Sven Mrkonjić, 3. g. prijediplomskog studija snimanja

Karla Sadan, 3. g. prijediplomskog studija snimanja

Antea Šoštarić, 3. g. prijediplomskog studija snimanja

Stella Vlasnović, 3. g. prijediplomskog studija snimanja

MENTOR

prof. art. Boris Popović

REDATELJI

Jakov Benčić, 3. g. prijediplomskog studija filmske i TV režije

Maks Rakušček, 3. g. prijediplomskog studija filmske i TV režije

Damjan Vukašin, 3. g. prijediplomskog studija filmske i TV režije

Matija Krstičević, 3. g. prijediplomskog studija filmske i TV režije

Izidor Bistrovčić, 3. g. prijediplomskog studija filmske i TV režije

MENTOR

doc. art. Ivan Miladinov

SKRIPT I MIKS

Emanuel Ćosić, 3. g. prijediplomskog studija montaže

Aron Đerđ, 3. g. prijediplomskog studija montaže

Mikka Lesar, 3. g. prijediplomskog studija montaže

Jurica Nikolić, 3. g. prijediplomskog studija montaže

Ema Pantar, 3. g. prijediplomskog studija montaže

Lovro Zimak, 3. g. prijediplomskog studija montaže

MENTORICA

doc. art. Ina Bijelić

TEHNIČKO VODSTVO

Mile Blažević

TEHNIČKA PODRŠKA I REALIZACIJA

Željko Bijelić, Georg Draušnik, Martin Jug, Lucia Modrić

REALIZATOR INTERNET PRIJENOSA

Ivan Šetin

PRODUCENT

David Uranjek, 2. g. diplomskog studija produkcije

KOORDINACIJA PRODUKCIJE

Štefica Bartolin (ADU), Vesna Rožić i Matija Jerković (MA)

SINOPSIS OPERE

Libretist: Simon-Joseph Pellegrin
(1663. – 1745.) prema *Fedri* Jeana
Racinea, *Hipolitu* Euripida i *Fedri* Seneke.

Prolog

Sukob Dijane (Diane) i Amora (Amour) razrješava Dijanin otac Jupiter, uvjerivši svoju kćer da dopusti svojim sljedbenicima jedan dan u godini služiti Amoru. Također, zavjetuje se da će štititi Hipolita (Hippolyte) i Ariciju (Aricie).

Prvi čin

Aricija je posljednji potomak Palanta, neprijatelja kralja Tezeja (Thésée), te se stoga mora zarediti u Dijaninu hramu. Prije samog obreda ona i Tezejev sin Hipolit otkriju jedno drugome uzajamnu ljubav te mole Dijanu za pomoć. Fedra (Phèdre), Tezejeva supruga, stiže kako bi se uvjerila da će zavjet biti položen. Razbjesni se kada otkrije Aricijinu neposlušnost i naredi pustošenje hrama. Dijana silazi s Olimpa kako bi to spriječila i priopćava ljubavnom paru da će ih zaštititi.

Drugi čin

Premda ga se smatra mrtvim, Tezej luta Hadom, tražeći svojeg prijatelja Piritaja, koji je pokušao oteti Prozerpinu, Plutonovu ženu. Tizifona (Tisiphone), Plutonova podanica te jedna od Eumenida, zajedno s paklenim slugama uživa u mučenju Tezeja. Pluton sudi Tezeju kao Piritajevu

sudioniku te on moli svojeg oca Neptuna za pomoć. Međutim, prije nego što će napustiti podzemlje, tri Parke ili Sudenice (Parques) predviđaju da će pronaći pakao u vlastitome domu.

Treći čin

U Tezejevoj palači Fedra, ohrabrena viješću o Tezejevoj smrti, razmišlja o tome da izrazi svoju ljubav prema posinku Hipolitu. Hipolit joj daje svoju podršku, no ona to pogrešno shvati kao ljubav te mu nudi i prijestolje i sebe. Hipolit joj odgovara da voli Ariciju te se Fedra u navali bijesa pokušava ubiti, u čemu je Hipolit nastoji spriječiti. Pojavljuje se Tezej te krivo protumači ovaj prizor kao Hipolitov napad na Fedru, sjetivši se proročanstva Parki. Poziva Neptuna da kazni Hipolita.

Četvrti čin

Hipolit i Aricija bježe u Dijaninu svetu šumu te se odlučuju za zajednički život u progonstvu. Dijanini ih sljedbenici prihvaćaju te Hipolit i Aricija postaju dio njihove grupe. Iznenada se ukazuje morska neman (u našoj režiji Neptunovi sljedbenici) te ubija Hipolita. Dolazi Fedra,

saznaje što se dogodilo te je ispunjava grizodušje. Izvršava samoubojstvo, no prije smrti želi otkriti Tezeju istinu.

Peti čin

Dijana pokušava utješiti očajnu Ariciju obećavajući joj muža. Dijana oživljava Hipolita. Naposljetku dolazi do pomirenja Dijane i Amora te vjenčanja Hipolita i Aricije.

Tekst sastavio Ivan Ćurković na temelju:

- Boyden, Matthew. 2002. *The Rough Guide to Opera. The Essential Guide to the Operas, Composers, Artists and Recording*. London: Rough Guides. 46–47.
- razgovora s redateljicom Leom Anastazijom Fleger.

LEA ANASTAZIJA FLEGER

Kazališna redateljica **Lea Anastazija Fleger** (Zagreb, 1992.) završila je II. gimnaziju i srednju glazbenu školu Glazbenog učilišta Elly Bašić te magistrirala kazališnu režiju i radiofoniju na Akademiji dramske umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu. Dobitnica je posebne Rektorove nagrade za režiju mjuzikla *Prošlih 5 godina* (2013.), Rektorove nagrade za režiju predstave *Gospođina majka je preminula* (2014.), Dekanove nagrade za predstave *Dva pečena jaja. Na oko.* i *Gospođina majka je preminula* (2014.) te stipendije Rotary kluba za izvrsnost (2016.). Dobitnica je i nagrade na *Festivalu internacionalnog studentskog teatra* u Beogradu za režiju studentske predstave *Dva pečena jaja. Na*

oko. Još tijekom studija sudjelovala je na brojnim domaćim i stranim kazališnim radionicama i seminarima.

Kao redateljica potpisuje dramske predstave i mjuzikle u brojnim poznatim kazalištima diljem Hrvatske, kao što su Satiričko kazalište Kerempuh (*Razbijeni vrč*), kazalište Komedija (*Brat bratu*), Zagrebačko kazalište mladih (*Junaci Pavlove ulice*) te Teatar &TD u Zagrebu (autorski projekt *Zašto šutiš*), Teatar Ulysses na Brijunima (*Pečat*), Kazalište Marina Držića u Dubrovniku (*Blizanke*, *Umišljeni bolesnik* i *Sinjinorina Estera*), *Dubrovačke ljetne igre* (*Odbrojavanje: na piru s Držićem i Nalješkovićem* i *Čudesna šuma*), HNK u Varaždinu (*Bog masakra* i *Priča o Zorku Bistozorkom* i *o Sreći* te *The last 5 years*) i Kazalište Virovitica (*Seksi rublje* i *Gospođina majka je preminula*). Režirala je i predstave za djecu u zagrebačkim kazalištima Žar ptica (*Šuma Striborova*), Trešnja (*Ivica i Marica* te *Charlie i tvornica čokolade*) te Dječjem kazalištu Dubrava (*Moj nulti rođendan*).

Predstave redateljice Fleger nominirane su za Nagradu hrvatskog glumišta u kategoriji „najbolje redateljsko ostvarenje – drama” (predstava *Umišljeni bolesnik*) te „najbolja lutkarska predstava ili predstava za djecu i mlade” (predstave *Blizanke* i *Šuma Striborova*), a predstava *Mama je kriva za sve* nagrađena je na festivalu *Mali Marulić* za najbolju predstavu festivala prema odluci dječjeg žirija.

Ove je akademske godine (2024./2025.) u ulozi redateljice opere *Hipolit i Aricija* francuskoga baroknog skladatelja Jean-Philippea Rameaua, zajedničkoga studentskog projekta Muzičke akademije, Akademije dramske umjetnosti, Akademije likovnih umjetnosti, Studija dizajna Arhitektonskog fakulteta te Tekstilno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U žanru opere okušala se i krajem 2024. u HNK-u u Osijeku, režirajući opere *Plašt* i *Sestra Angelica* Giacoma Puccinija. Režirala je i tridesetak koncerata i *evenata*, a aktivna je i kao redateljica sinkronizacija animiranih filmova. Trenutačno radi kao docentica na Odsjeku glume Akademije dramske umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu.

FRANJO BILIĆ

Franjo Bilić (Zagreb, 1994.) diplomirao je čembalo (2018.) u razredu Pavla Mašića i dirigiranje (2021.) u razredu Mladena Tarbuka na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu. Studirao je čembalo na *Conservatorium van Amsterdam* u razredu Menna van Delfta, dirigiranje na *Hochschule der Künste* u Bernu u razredu Rolfa Schumachera, kao student Erasmusa na *Universität für Musik und darstellende Kunst* u Beču u razredu Johannes Wildnera te u Zagrebu kod Mladena Tarbuka i Tomislava Fačinija.

Ostvario je već zavidnu koncertnu karijeru s više od 40 koncerata i recitala godišnje. Kao čembalist, pobjednik je *12. Međunarodnog natjecanja mladih glazbenika Ferdo Livadić* i *50. tribine Darko Lukić* te je osvojio drugu nagradu na *Prix Annelie de Man* u Amsterdamu. Godine 2018. dobitnik je nagrade

Hrvatske glazbene mladeži Ivo Vuljević i naslova *Mladi glazbenik godine*. Iduće je godine osvojio prvu nagradu i posebnu nagradu za najbolju izvedbu djela suvremene glazbe na natjecanju *Wanda Landowska* u Bariju u Italiji.

Dosadašnji se vrhunac karijere sastoji u izvedbi sedam recitala (2018./2019.) Bachovih *Goldberg varijacija* te u snimljenom albumu *Cembalo up(to) date* (2022.) u izdanju *Croatia Recordsa* sa suvremenom literaturom većinom hrvatskih autora 21. stoljeća. Godine 2022., o 400. obljetnici prvotiska zbirke moteta Vinka Jelića *Parnassia milita*, priredio je njezino suvremeno izdanje u nakladi Ogranka Matice hrvatske u Svetoj Nedelji i Hrvatskoga glazbenog centra, za koju je dobio Zlatnu povelju Matice hrvatske.

Kao dirigent imao je zapažena postignuća dirigirajući operu *Agripina* G. F. Händela u HNK-u u Zagrebu u produkciji Muzičke akademije, ADU-a, ALU-a i TTF-a, za što je dobio dvije Rektorove nagrade. Kao dirigent, čembalist i umjetnički voditelj surađuje s više od petnaest ansambala u Republici Hrvatskoj. Usavršavao se na seminarima za sljedeća područja: klavir, fortepiano, čembalo, *basso continuo*, suvremeno čembalo, barokni ples, orgulje, *harmonium d'art* i dirigiranje. Održao je predavanja u Grožnjanu, Varaždinu i Zagrebu.

Bavi se notografijom, aranžiranjem i skladateljskim radom. Glazbeni je voditelj HRT-a, a od 2021. vanjski suradnik Glazbene škole Pavla Markovca, gdje je osnovao čembalističku klasu, bio dirigent mješovitog zbora, gudačkog orkestra te puhačkih orkestara srednje i osnovne škole. Od 2023. asistent je Odsjeka za dirigiranje, harfu i udaraljke na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu.

MARIJA ANĐELA BIONDIĆ

Marija Anđela Biondić (Rijeka, 1998.) diplomirala je glazbenu pedagogiju na Muzičkoj akademiji u Zagrebu 2021. Trenutačno pohađa četvrtu godinu studija dirigiranja u razredu Tomislava Fačinija. Tijekom studija dvaput je primila Rektorovu nagradu: za veliki timski znanstveni i umjetnički rad u akademskoj godini 2016./2017. za operni projekt *Lukava mala lisica* Leoša Janáčka te za društveno koristan rad u akademskoj i široj zajednici 2020./2021. za projekt *Tko to tamo svira?! Dobitnica je Dekanove nagrade za organizaciju i realizaciju studentskog simpozija 6 za 50 u okviru proslave 50. obljetnice osnutka Odsjeka za muzikologiju. Svoju ljubav i posvećenost prema glazbi potvrđuje brojnim nastupima po Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Italiji, Sloveniji, Srbiji, Turskoj i Sjedinjenim Američkim*

*Državama, humanitarnim koncertima, glazbeno-scenskim događanjima te glazbeno-pedagoškim radom, u kojem vrijedi istaknuti suradnju s dječjim zborom Cappella Dora, gdje je djelovala kao zborovoditeljica uz mentorstvo dirigentice Jasenke Ostojić. Organizatorica je projekta *Tko to tamo svira?!*, ciklusa radionica namijenjenih učenicima osnovnih škola i nastavnicima Glazbene kulture koje se odvijaju u virtualnom okruženju i okupljaju studente izvođačkih smjerova, glazbene pedagogije i kompozicije s misijom da predstave učenicima glazbene instrumente i posebnosti umjetničkih zanimanja. Sudjelovala je na sedmom međunarodnom forumu studenata glazbene pedagogije u Puli, gdje je predstavila svoj rad pod naslovom *Komparativna analiza studija glazbene pedagogije u Zagrebu i Beču*. Sudjelovala je i na 4. Forumu studenata scenskih umjetnosti (FSSU) u Beogradu, gdje je predstavljala projekt *Tko to tamo svira?!* Trenutačno djeluje kao voditeljica u Pjevačkom studiju „Zvezdice” pod mentorstvom dirigenta Zdravka Šljivca, i zbora Euterpa pri Umjetničkoj organizaciji Euterpa, u kojoj je jedna od osnivačica i voditeljica projekata, te je asistentica dirigenta Akademskog zbora „Ivan Goran Kovačić”. Dio je autorskog tima novonastale opere *Regoč* Krešimira Klarića, s kojom je proputovala cijelu Republiku Hrvatsku, a u rujnu su gostovali i u Istanbulu zahvaljujući Ministarstvu vanjskih poslova. Usavršavala se kod brojnih eminentnih dirigenata, među kojima se ističu Dean Whiteside, Ajtony Csaba, Srba Dinić, Uroš Lajovic, Richard Rosenberg, Holger Speck i drugi.*

NIKA KOŽAR

Nika Kožar (Rijeka, 1997.) diplomirala je operno pjevanje u Trstu na Konzervatoriju Giuseppe Tartini 2019. u razredu Rite Susovsky. Tijekom studija sudjelovala je u brojnim opernim produkcijama za mlade pjevače u organizaciji *Accademia Lirica Santa Croce* te tumačila uloge Zerline u operi *Don Giovanni*, Susanne u *Le nozze di Figaro*, Gilde u *Rigolettu* i Norine u *Don Pasqualeu*. Diplomirala je s najvišim ocjenama i pohvalom komisije za izvedbu uloge Donne Anne u Mozartovu *Don Giovanniju*. Od 2020. studentica je dirigiranja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u razredu Mladena Tarbuka, a kasnije Tomislava Fačinija. Tijekom studiranja dirigirala je brojnim studentskim produkcijama, od kojih se ističu *Carmina Burana* Carla Orffa, *Postolar i vrag*, opera za djecu i mlade Tomislava Uhljika, oratorij *Davide penitente* W. A. Mozarta te *Voices of*

Europe, projekt realiziran u suradnji Muzičke akademije u Zagrebu i Državnog konzervatorija Giuseppe Verdi iz Ravenne. Od 2022. vodi zbor Pravnog fakulteta u Zagrebu „Capella Juris”. Radila je kao asistentica dirigenta u Akademskom zboru „Ivan Goran Kovačić” u Zagrebu. Usavršavala se na seminarima dirigiranja pod vodstvom maestra Uroša Lajovica u Dubrovniku s Dubrovačkim simfonijskim orkestrom te maestra Liora Shambadala fokusiran na Beethovenove simfonije, gdje je surađivala s Berlinskom Sinfoniettom. Godine 2024. pohađala je *masterclass* tehnike dirigiranja u Belgiji kod Renéa Gulikera. Surađivala je sa Simfonijskim orkestrom u Vratsi u Bugarskoj izvođeci djela Šostakoviča, Saint-Saënsa i Mendelssohna. Kao sopranistica djeluje kao vanjska suradnica u zboru HRT-a. Trenutačno je na završnoj godini orkestralnog dirigiranja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. U rujnu 2024. odabrana je kao jedna od šest polaznica programa za mlade dirigentice *Glover-Edwards* na *Royal Academy of Music* u Londonu, pod mentorstvom Sian Edwards, Jane Glover i Alice Farnham.

južne i jugoistočne Europe kao hornist u Gradskom puhačkom orkestru Križevci te kao čelist i berdaš u Gradskom tamburaškom orkestru Križevci. U travnju 2021. preuzima ulogu voditelja Mješovitog zbora katedrale Presvete Trojice u Križevcima.

MARTIN PLEŠE

Martin Pleše (Koprivnica, 2000.) student je četvrte godine integriranog studija dirigiranja u razredu Mladena Tarbuka i Tomislava Fačinija. Tijekom svojeg školovanja okušao se u sviranju različitih instrumenata, uključujući rog, tamburu, violinu, klavir i čembalo. Kroz godine glazbenog obrazovanja usavršavao je svoje vještine i znanje na seminarima, među kojima se izdvaja sudjelovanje na seminarima pod vodstvom maestra Alessandra Cadarija. Dobitnik je Rektorove nagrade Sveučilišta u Zagrebu u akademskoj godini 2022./2023. za sudjelovanje i doprinos opernom projektu *Amfitrion* Borisa Papandopula kao asistent zborovode. Od najranijih dana aktivno sudjeluje u raznim glazbenim društvima i udrugama, s kojima je imao priliku proputovati veliki dio srednje,

RIJEČ DIRIGENTA

Rameauova opera prvi put u Hrvatskoj

Obraćam vam se s neskrivenim uzbuđenjem i predstavljam kao ponosni sudionik povijesnog događaja kojemu nazočite i dijelite ga sa mnom. Naime, prvi put u hrvatskoj povijesti predstavljamo prvu Rameauovu operu hrvatskoj publici, upravo onu kojoj cijelo stilsko razdoblje duguje svoj naziv. Važnost Rameauova doprinosa u 18. stoljeću usporediva je s, primjerice, ulogom Pierrea Bouleza u 20. stoljeću koji je dirigirao večerašnji naslov za 200. obljetnicu skladateljeve smrti. Kako kaže enciklopedist d'Alembert:

Rameaua vrijedi tim više cijeniti jer je dao sve što je mogao, a ne sve što je želio dati. [...] Nije nam dao nužno najbolju glazbu koju je mogao stvoriti, već najbolju koju smo u tom trenutku bili spremni prihvatiti.

Ovu produkciju jedinstvenom čini i činjenica da se otvaranje škrinje blaga Rameauova opernog opusa ne ostvaruje u profesionalnoj opernoj kući, nego u krovnoj instituciji glazbenoga odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj, Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu. To podrazumijeva da pred vama ne stoje istaknuti operni solisti, nego oni koji će to, ako ustraju, tek postati: ponajprije studenti Muzičke akademije, koji bez iznimke prvi put izvode operu francuskoga baroka, pravi raritet na hrvatskim pozornicama.

Na osnovi toga, za razliku od talijanskih baroknih opera i onih njemačkoga govornog područja, francuske su opere svojevrsna „endemska vrsta”. Uzrok je tome u povijesnim okolnostima i kulturnom transferu: onom talijanskom na jugu odnosno germanskom na sjeveru. Međutim, Muzička je akademija već daleke 1933. povodom 250. obljetnice skladateljeva rođenja priredila koncert s ulomcima iz Rameauovih opera i kantata na programu, no ne i iz *Hipolita i Aricije*!

Kompleksnost francuskoga baroknog opernog stila potvrđuje jedna od najučestalijih digresija upućena pjevačima za vrijeme proba: „Sada vam je jasno zašto se francuske barokne opere ne izvode često”. Ta izjava zapravo upućuje na količinu i višeslojnost spoznaja o načinu izvođenja brojnih ukrasa, koji su objašnjeni u više desetaka – danas u svega nekoliko *klikova* dostupnih – traktata. U slučaju opere *Hipolit i Aricija* svi ti različiti ukrasi notirani su istim znakom „+”. Nadalje, traktati ističu i potrebu posjedovanja dobroga ukusa (fr. *le bon goût*) onih na pozornici – *retora*, današnjim pjevačima sablasnog naziva za tadašnje pjevače francuske opere. Ali to još nije sve: tu je zloglasni *inégalité* (fr. nejednakost) – praksa zapisivanja notnog ritma na jedan, a izvođenja na drugi način, što je specifično i za sâm (francuski) jezik, kako kaže čembalist i skladatelj, François Couperin:

DRŽAVNA MUZIČKA AKADEMIJA U ZAGREBU

ŠKOLSKA GODINA 1933-1934

JAVNE PRIREDBE(I)

SRIJEDA, DNE 29. XI. 1933

O DVIJESTOPEDESETOJ GODIŠNJICI KOMPOZITOROVA RODJENJA

JEAN-PHILIPPE RAMEAU

PROF. STANISLAV STRAŽNICKI: UVODNA RIJEČ

1. „DARDANUS“ *Airs de ballet 1re suite pour orchestre*

Entrée — Tambourin — Air grave — Air vif — Rondeau gai

2. „DIANE ET ACTÉON“ — *Cantate à une voix avec symphonie*

Récitatif — Air gai — Récitatif — Air vif — Récitatif — Air tendre

Sopran: LIGA DOROGHY

3. *Pièces de clavecin en concert avec un violon et une viole (violoncelle) IIIe concert*

La Papillière — La Timide (1er Rondeau — 1re Rondeau) — 1er Tambourin — 1re Tambourin en Rondeau

Klavir: IVO LHOTKA — Violina: IVAN WEILAND

Violoncello: ALEKSANDAR FUČKAR

4. „CASTOR ET POLLUX“ *Récitatif et air de Télémaque*

„LES INDES GALANTES“ *Air de Fatime*

„DARDANUS“ *Air de Vénus*

Sopran: LIGA DOROGHY

5. „CASTOR ET POLLUX“ *Fragments disposés en suite d'orchestre*

Ouverture — Gavotte — Tambourin — Menuet — Passepied — Chaconne

DIRIGENT

PROF. FRAN LHOTKA

REKTOR DRŽAVNE MUZIČKE AKADEMIJE

POČETAK U 20 SATI

Program koncerta održanog 29. studenog 1933.

Izvornik se čuva u pismohrani Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu

Način zapisivanja naše [francuske] glazbe ima nedostatke koji odgovaraju načinu na koji zapisujemo naš jezik. Problem je u tome što zapisujemo drugačije nego što sviramo, pa stranci ne izvode našu glazbu tako dobro kao što mi izvodimo njihovu. [...] Naša nas je tradicija zarobila, a mi i dalje ustrajemo u njoj.

Sve se te spoznaje nastojalo utkati u izvodače koji večeras ponosno stoje pred vama, ispunjeni znanjem koje im je do prije nekoliko mjeseci bilo potpuni misterij.

O operi *Hipolit i Aricija* ili kako je barok dobio ime

Jean-Philippe Rameau svoju je prvu operu *Hipolit i Aricija* skladao tek kao pedesetogodišnjak:

Kazalište pratim od svoje dvanaeste godine, ali operom sam se počeo baviti tek u pedesetoj. Još sam tada sumnjao u svoje sposobnosti, ali sam se odvažio, imao sreće i nastavio dalje.

Poseban izazov predstavlja odabir notnoga izdanja. Naime, u manje od desetljeća nakon premijere tiskana su čak četiri različita izdanja, od kojih sva nose datum 1733. Ponovna pariška uprizorenja sadrže pak svoju problematiku, prije svega oko izbačenih scena. Izdanje iz 1742. toliko je povrijedilo sopranisticu, s obzirom na to da je skladatelj drastično smanjio ulogu Fedre, da je odbila pjevati. Izvedba je – unatoč lošem pjevanju – doživjela čak 43 reprize u samo dvije godine. Još jedno, ne i zadnje revidirano izdanje objavljeno je u godini Mozartova prvog rođendana, 1757. Dakle, Rameauov *Hipolit i Aricija* može parirati

bilo kojoj simfoniji Antona Brucknera u pogledu naknadnih autorovih intervencija u notni tekst, koje mogu prouzročiti poteškoće (i migrenu) svakom dirigentu koji se detaljno posveti detektivskom zadatku otkrivanja razlika između pojedinih izdanja. Rameauov pristup naknadnom uređivanju vlastitog opusa povezan je s tehničkim aspektima izvedbe i specifičnostima tadašnje francuske glazbene tradicije.

Zbog tada avangardne orkestracije, uporabe disonanci ili pejorativnog komentara „ima jednostavno previše nota”, *Hipolit i Aricija* podijelila je francusku javnost. Većina je bila frapirana. No svako zlo za neko dobro. Naime, anonimni autor teksta u časopisu *Mercure de France*, komentirajući uspjeh opere *Hipolit i Aricija* žalio se na sljedeći način:

Čim bi [Rameau] naišao na lijepu melodiju, odmah bi promijenio tonalitet, mjeru i ritam. Umjesto nježnosti nalazimo tugu, umjesto vedrine nemir. Nigdje nema blagosti ni nečega što bi doista dotaknulo srce.

Kritičar je takvu glazbu nazvao *baroknom*, u značenju iskrivljenom, grubom i neskladnom. Bio je to prvi put da je izraz *barok* upotrijebljen za glazbenu umjetnost.

Poučeni iskustvima prethodnih projekata Muzičke akademije, odlučeno je da operu valja skratiti na najviše dva sata, a zbarske i baletne brojeve svesti na najmanju moguću mjeru. To i ne bi bio problem da svaki drugi broj nije ili zbarski ili baletni te da nije riječ o jednoj od najdužih Rameauovih opera, koja traje oko tri i pol sata ako se izvede

(i ponovi!) sve što je zapisano u partituri. Kako izbaciti sat i pol glazbe a da se netko u publici barem jednom „ne prekriži”? Kao polazna točka odabrano je izdanje iz 1757., jedno od najkraćih, u kojem je već izbačen prolog i velik broj recitativa.

To „najkraće” izdanje za prvu je hrvatsku izvedbu dodatno skraćeno, a nakon toga započeto je kronološko „vraćanje” sve do premijerne, originalne zamisli. Upotrijebljeni su pojedini brojevi iz izdanja iz 1742. (npr. *ritournelle* iz trećeg čina, koji je u večerašnjoj izvedbi premješten na kraj prvog čina) i iz 1733. (brojni recitativi i najefektniji odlomci iz prologa). Tako je složen svojevrsan *pasticcio*, točnije *medley* svih spomenutih izdanja, s naglaskom na najpoznatije i suvremenom uhu bliske brojeve. Zbog spomenutog kraćenja, izbacili smo sve pjevane dijelove likova Neptuna, Enone, Arcada i Merkura: isprike obožavateljima!

U premijernoj izvedbi nije bio prisutan cijeli zloglasni tercet Parki, zbog uha pjevača tada nenaviknutog na enharmonijske progresije, no večeras ćete ga čuti u cijelosti. Kako Rameau svjedoči:

Iako su neki pjevači mogli svladati taj izazov, nisu svi bili jednako vješti. Zbog toga je ono što je moglo biti iznimno lijepo, da je bilo izvedeno savršeno, postalo gotovo neizdrživo kada izvedba nije uspjela. [...] Takva se glazba ne bi smjela izvoditi dok nismo sigurni u njezinu besprijekornu izvedbu, jer se prvi dojam često pokazuje presudnim – publika rijetko razmišlja je li problem u samoj glazbi ili u njezinoj izvedbi.

U formalnom je pogledu opera izvorno tradicionalno zamišljena tako da se sastoji od prologa i pet činova, od kojih svaki (osim drugog) počinje monologom jednog od protagonista (1. Aricija, 3. Fedra, 4. Hipolit, 5. Tezej – u večerašnjem izdanju Aricija, prema izdanju iz 1757.). Činovi najčešće završavaju razlogom zbog kojeg je publika toga vremena gledala opere – zabavom (fr. *divertissement*). To su u prvom činu ritualne scene svećenica, u drugome prizori u podzemlju (vječno nadahnuće za opere i operete od Monteverdija do Offenbacha), u trećemu pastoralno-mornarska scena, u četvrtom lov prekinut olujom, a u petom činu svadbene svečanosti. Prisjetimo li se šaljive definicije opere iz pera G. B. Shawa („Opera je priča u kojoj bariton čini sve da spriječi tenora da spava sa sopranisticom”), doći ćemo upravo do večerašnjeg naslova u kojem Rameau prvi put oslikava tipologiju vokalnog kvarteta, ali i dvostrukoga ljubavnog trokuta.

Problemi povijesno obaviještenog pristupa izvedbi

Problem svakako predstavlja pitanje povijesno obaviještene izvedbe, u krugovima stručnjaka za ranu glazbu poznate kao HIP (engl. *historically informed performance*).

Prvo, pozornica baroknih kazališta bila je uska, ali duboka, a večerašnja je široka i plitka. Drugo, raspored glazbenika u orkestru bio je daleko drugačiji, kao i sami instrumenti. Gudača glazbala imala su crijevne žice i kraća gudala, a drvena puhaća bila su u potpunosti od drva i uglavnom bez klapni. Treće, francuska barokna opera

poznata je po posebnoj ugodbi, odnosno visini ugađanja tona a^1 koja je iznosila 392 Hz, odnosno veliku sekundu niže od današnjeg.

S obzirom na instrumentarij, večeras ćete čuti izvedbu u suvremenoj ugodbi od $a^1 = 442$ Hz. Gotovo je svim pjevačima uslijed toga lakše pjevati, osim tumaču uloge Hipolita, koji je u originalu zamišljen kao visoki tenor (fr. *haute-contre*), a čija je dionica smještena pretežito u prvoj oktavi. Nadalje, *haute-contre* kao pjevački fah vrlo je rijedak i na svjetskoj sceni, pa tako i u Hrvatskoj. Naposljetku, francusku je premijeru dirigirao François Francoeur u ulozi voditelja ansambla (fr. *maître de musique*), vrlo vjerojatno na način kako piše François Raguenet:

S partiturom u jednoj ruci i palicom u drugoj, taktirao [udarao] je o stol koji je tamo bio postavljen upravo u tu svrhu, i to toliko glasno da je radio veću buku negoli cijeli orkestar, namjerno to čineći da bi ga izvođači mogli čuti.

Dirigent hrvatske premijere, također Franjo, i svi studenti dirigiranja, potrudit će se biti što tiši i tako svjesno zanemariti spomenutu povijesnu praksu.

Slijedom svega navedenog, „hermeneutičko-interpretacijski ključ” morali smo pronaći vlastitim znanjem, vještinama i istraživačkim radom, baveći se posebnostima i zakonitostima rane glazbe za koje je potreban zaseban studij, koji u Hrvatskoj ne postoji. Također, zbog basnoslovne cijene najma notnog materijala, i dionice su „domaće proizvodnje”.

Zaključno, itekako smo, i s pravom, ponosni: na jedinstvenu, „autohtonu”, „domaću”, „endemsku” verziju prve Rameauove opere, prvi put pripremljene i predstavljene u Hrvatskoj, bez potrebe za uvozom ikoga i ičega, pa čak ni dionica. Opere čija je glazba inspirirala i stvorila naziv za cijelo stilsko razdoblje – barok. Opere koja govori o vrijednostima časti, dužnosti i ljubavi za koje, poput Hipolita, vrijedi umrijeti.

Zahvala

Zahvaljujem III. odsjeku i Upravi Muzičke akademije na povjerenom mi vođenju projekta opere *Hipolit i Aricija*. Hvala svim dekanima, mentorima i studentima suradnicima svih sastavnica Sveučilišta u Zagrebu na profesionalnosti i suradnji. Velika hvala Ivanu Ćurkoviću s Odsjeka za muzikologiju na entuzijazmu, inspiraciji, uključenosti, kompetenciji i znanju. Hvala studentima pjevanja i članovima orkestra na strpljivom primanju znanja koje će jednoga dana dijeliti dalje. Hvala kolegama studentima dirigiranja i umjetničkim suradnicima klaviristima na svakodnevnim višesatnim probama. Velika hvala kolegicama iz Ureda za produkciju Muzičke akademije na dostupnosti 24/7 i rješavanju najzakučastijih situacija. Hvala Odsjeku za pjevanje koji je odabrao upravo ovu operu kao zajednički projekt Muzičke i ostalih umjetničkih akademija i fakulteta. Velika hvala redateljici Lei Fleger na nesebičnom darivanju ideja, mirnoći, organizaciji te – što je možda najvažnije – ugodnoj radnoj atmosferi!

Franjo Bilić

BIOGRAFIJA SKLADATELJA

Jean-Philippe Rameau francuski je skladatelj i glazbeni teoretičar. Rođen je 1683. u Dijonu u francuskoj pokrajini Burgundiji. Bio je sedmo od jedanaestero djece u glazbeničkoj obitelji. Prvu glazbenu poduku dobio je kod oca, koji je bio orguljaš, nakon čega je pohađao i isusovački kolegij u rodnome gradu. Na kraće vrijeme otputovao je u Milano kako bi upoznao talijansku glazbu, što se kasnije djelomice odrazilo i na njegovo stvaralaštvo. Poznato je da je bio orguljaš u francuskim gradovima Avignonu, Clermont-Ferrandu, Dijonu i Lyonu, svirajući na raznim liturgijskim slavljinama. U potonja dva grada skladao je i svoje prve motete i kantate.

Godine 1722. preselio se u Pariz, gdje je ostao do smrti. Ondje je objavio svoja važna glazbenoteorijska djela koja će ga proslaviti diljem Europe: *Traktat o harmoniji* (1722.) i *Novi sustav teorije glazbe* (1726.). U ono vrijeme napredne i kontroverzne, njegove su teorije, posebno ona o fundamentalnom basu, izazvale javnu raspravu s neimenovanim „drugim glazbenikom” čiji identitet nikada nije u potpunosti utvrđen. Oženio se 1726. devetnaestogodišnjom pjevačicom i čembalisticom Marie-Louise Mangot, s kojom je imao četvero djece.

Prvu operu *Hipolit i Aricija* skladao je u dobi od pedeset godina, 1733., pod pokroviteljstvom Alexandrea Le Richea de la Pouplinièrea. Nakon dvije godine nastala je i druga opera, *Les Indes galantes* (*Galantne Indije*). Opere su izazvale polemiku između oduševljene publike (takozvanih *ramista*) i tradicionalnih zagovaratelja operne glazbe Jean-Baptistea Lullyja (takozvanih *lullysta*). Od 30-ih godina 18. stoljeća surađivao je s Voltaireom na libretima njegovih budućih opernih ostvarenja. Kasnije je postao dvorski skladatelj kralja Luja XV., koji mu je osigurao kraljevsku mirovinu.

Razdoblje 30-ih i 40-ih godina 18. stoljeća najplodnije su godine skladateljeva stvaralaštva, obilježene i sukobom s Jean-Jacquesom Rousseauom. Skladatelj je ovog filozofa, koji je ujedno bio skladatelj, smatrao „malim plagijatorom bez talenta i ukusa” nakon što je Rousseau skladao operu po uzoru na njegovu. Godine 1752. Rameau se razbolio, zbog čega je počeo skladati manje učestalo, no zato je obnovio intenzivnu glazbenoteorijsku djelatnost. Sukobio se s urednicima *Enciklopedije* Denisom Diderotom i Jeanom le Rondom d’Alembertom, između ostaloga zbog članaka o glazbi

koje je napisao Rousseau, a sadržavali su oštru kritiku Rameauovih teorija.

Rameau je umro 1764. u Parizu. U njegovu opsežnom stvaralaštvu posebno se ističu opere, jer je, između ostalog, izrazito dramatičnim i bogatim orkestralnim stilom modernizirao francusku operu. Prvu fazu obuhvaćaju glazbene tragedije *Hipolit i Aricija*, *Kastor i Poluks* (*Castor et Pollux*), *Dardan* (*Dardanus*) te opere baleti *Galantne Indije* i *Svečanosti Hebe* (*Les fêtes d'Hébé*). U kasnijoj fazi nastale su opere *Plateja* (*Platée*) i *Pigmalion* (*Pygmalion*), također s istaknutim

elementima baleta, te posljednja, nedovršena glazbena tragedija *Potomci Boreja* (*Les Boréades*). Njegov se bogati opus sastoji i od djela za instrumente s tipkama, s nizom zbirki komada za čembalo. Među najistaknutijom sakralnom glazbom nalaze se veliki (*grand*) moteti *Deus noster refugium*, *In convertendo Dominus* i *Quam dilecta tabernacula*. Napisao je trideset osam glazbeno-teorijskih djela, važnih zbog njegova inovativnog pristupa teoriji glazbe koji je obilježio razdoblje baroka.

Gabriela Šlegl, 4. g. integriranog studija muzikologije i kroatistike

O DJELU

Opera se, u skladu s antičkim uzorima i tradicijom francuske barokne glazbene tragedije (*tragédie en musique*), od Jean-Baptistea Lullyja nadalje sastoji od prologa i pet činova. Funkcija prologa nije više veličati kralja ili dvor, već su ga Pellegrin i Rameau na uvjerljiv način povezali s ostatkom dramske radnje. Nadmetanje između Dijane kao zaštitnice vrline i čednosti te Amora kao zagovornika ljubavi ogleda se u sudbini glavnih likova te u konačnici kreposna ljubav Hipolita i Aricije pobjeđuje Fedrinu neukrotivu strast.

Premda je proširio izražajna sredstva i opseg francuske glazbene tragedije do te mjere da su suvremenici smatrali da u partituri *Hipolita i Aricije* ima dovoljno glazbe za više opera, Rameau se pridržavao konvencija uglazbljenja teksta koje na planu ritma i metra pretežito teži oponašati tragičnu deklamaciju onodobnih francuskih glumaca. Njegove su arije (fr. *air*), dueti i terceti, međutim, većega opsega nego u 17. stoljeću te povremeno pokazuju talijanska obilježja, kao što je trodijelni *da capo* oblik ili izrazito virtuozni koloraturni tretman vokalne dionice, primjerice u „Rossignols amoureux” iz petoga čina, što je prije u francuskoj operi bilo nepoželjno.

Ovaj je *air* svoje mjesto pronašao u *divertissementu*, skupu glazbenih točaka za soliste, zbor, plesače i orkestar čija je zadaća u svakome činu bila publici

ponuditi razonodu (i glazbenu raznolikost) u odnosu na glavnu, ozbiljnu i tragičnu radnju. Zboru je skladatelj pritom dao još istaknutiju ulogu nego što je dotad bilo uobičajeno, a plesne točke osim šarolikošću francuskih baroknih plesova pozornost plijene i vještom, katkad i blještavom orkestracijom.

Nakon tipične dvodijelne francuske uvertire s polaganim uvodom u punktiranome ritmu i bržim, imitacijskim odsjekom, **prolog** u inačici partiture koju ćete večeras čuti donosi poziv ženskoga zbora stanovnicima Dijanine šume da daju počast svojoj vladarici. Dijana im odgovara u dražesnome kratkom *airu* („Sur ce bords fortunés”) u pratnji flauta i violina, no dolazak Amora pokreće sukob dvaju božanstava u živahnom duetu. Dijana u recitativu *accompagnato* (fr. *accompagné*) zaziva svojeg oca Jupitera, nakon čije presude u korist Amora on pjeva *air* „Plaisirs, doux vainqueurs” u formi *rondeaua* s karakterističnim ponavljanjem graciozne melodije u flautama i violinama te u konačnici slavi svoj trijumf u suradnji sa zborom u ritmu gavote. Nakon menueta, poziva pridobivene Dijanine sljedbenike da u ritmu koračnice s njim pođu u Himenov hram.

Prvi čin započinje nježnom arijom Aricije „Temple sacrée” s istaknutom dionicom flaute, u kojoj se junakinja obraća Dijani u trodijelnom, *da capo* obliku širokih, pjevnih melodijskih linija. Nakon dijaloškog recitativa s Hipolitom u kojemu se oprezno naznačuje uzvraćena ljubav, ljubavnici je potvrđuju u sjetnome duetu „Tu règues sur nos coeurs”. Dolazak Dijaninih svećenica popraćen je *airom* Velike svećenice koja na razigrani način naglašava njihovu neovisnost o Amoru. Međutim, na scenu stupa Fedra te se Aricija ne libi pred njom izraziti svoju nespремnost na to da se zaredi. Uz odobravanje Dijaninih svećenica, koje smatraju da se nikoga ne treba siliti na zavjete, napeti glazbeni dijalog vodi do kulminacije u gnjevnome *airu* Fedre. Uz pratnju truba i timpana Velika svećenica i zbor intoniraju energični i dramatični poziv Dijani da ih zaštiti. Slijedi odlomak koji vrtoglavi gudačkim pasažama dočarava grmljavinu (*Tonnerre*) te dolazak Dijane koja oslobađa Ariciju. Nakon što se dvoje ljubavnika udalji, Fedra na neizravan način daje oduška svojem bijesu.

Drugi čin, čija je radnja u cijelosti smještena u Had te se usredotočuje na Tezeja, poseban je po prevlasti muških solističkih glasova i tamnih orkestralnih boja. Dinamični uvodni odlomak (*Ritournelle*) na scenu dovodi Eumenidu Tizifonu, čiji su gnjev u *airu* „Non, dans le séjour ténébreux” te dijalog i duet s Tezejem na granici komičnog, odnosno karikaturalnog, no dolaskom Plutona i njegove svite ugođaj se mijenja. Nakon što u dramatičnom recitativu *accompagnato* „Diex! Que d’infortunés” Tezej izrazi svoj

očaj, u *airu* „Qu’à servir mon courroux” Pluton zaziva tri rijeke u Hadu „valovitim” motivima u orkestru te mu se u ocrtavanju mračnoga ugođaja uz učestale promjene tonaliteta pridružuje zbor paklenih božanstava. U prvome tercetu „Du Destin le vouloir” božice sudbine Parke, koje poput Tizifone tumače muški glasovi, predstavljaju se u svoj svojoj distanciranosti uz diskretnu instrumentalnu pratnju. Nakon što Tezej u svojem dostojanstvenom i deklamacijskom, gotovo recitativnom *airu* „Puisque Pluton est inflexible” pozove Neptuna u pomoć, Pluton najavljuje drugi tercet Parki „Quelle soudaine horreur”, u kojemu se uz pomoć za ono vrijeme naprednih enharmonijskih modulacija priroči sav užas Tezejeve sudbine (v. poglavlja „Riječ dirigenta” i „Preinake opere u Rameauovo doba” za više detalja).

Treći čin otvara tragični apel Fedre svojoj zaštitnici Veneri u također trodijelnom, vrlo ekspresivnom *airu* „Cruelle mère des amours” o kojemu se također može pročitati više u poglavlju o preinakama u ovoj programskoj knjižici. Dolaskom Hipolita počinje dramatični recitativ u kojemu dvoje likova odgovara visokim glumačkim zahtjevima prizora koji vodi prema Hipolitovoj zgroženosti Fedrinim nenadanim ljubavnim priznanjem. Dolaskom Tezeja vrijeme staje, a Rameau se tijekom rada na operi predomislio oko toga kako razriješiti usijanu napetost. Prva mu je ideja bila da upravo u tom trenutku uvede mornarski *divertissement* u kojemu se pjesmom i plesom odaje počast Tezeju, kako bi suočavanje s mogućnošću sinovljeve krivnje u njemu tinjalo te

probilo bujicu tek krajem trećega čina, no u konačnici se ipak odlučio za to da *divertissement* prebaci posve na kraj čina, ne odgađajući Tezejevu reakciju. Večeras ćemo čuti upravo potonju inačicu: Tezej je u ekspresivnom recitativu *accompagnato* rastrgan između ljubavi prema sinu i želje za osvetom te u konačnici u sumornom *airu* „Puisant maître des flots” zaziva oca. Gudački preludij dočarava podrhtavanje valova te Tezej konačno daje oduška svojem bijesu. Slijedi *divertissement* u kojemu nakon dva orkestralna plesa *rigaudona* Amor pjeva zaigrani *air* „L’amour, comme Neptune”, pozivajući mornarice i mornare na ples.

Četvrti čin započinje neizmjernom tugom Hipolitova *aira* „Ah! Faut-il, en un jour”. Aricija mu se pridružuje u recitativnom prizoru koji završava nešto opsežnijim duetom „Nous allons jurer une immortelle foi”, u kojem ljubavnici učvršćuju svoje zajedništvo. Dolaskom skupine lovaca započinje razigrani *divertissement* u kojemu se uz oboe i fagote ističe i lovačko glazbalo, rog. Nakon monumentalnog zbora „Faisons partout voler nos traits” slijedi rondeau „À la chasse, armez vous!”, koji uključuje i zbor te kratke uzvike Lovca. Slavlje prekida jedan od najdramatičnijih prizora u operi: uz orkestralni uvod koji predstavlja „Buku mora i vjetra” (*Bruit de mer et vents*) te se u njemu Rameau ponovno pokazuje majstorom tonskog slikanja, prizor dramatičnim usklikima zbora, Aricijinim zapomaganjem te Hipolitovom neustrašivošću dočarava pojavu morske nemani koja naizgled ubija Hipolita. Aricija pada u nesvijest, a zbor poput refrena

rezignirano ponavlja „Hippolyte n’est plus” te Fedri, koja dolazi na scenu, prepričava što se dogodilo. U dinamičnom, ali dirljivom monologu „Non, sa mort est mon seul ouvrage” energičnom se orkestralnom pratnjom dočarava sva njezina rastrojenost, uslijed čega odlučuje oduzeti si život te se, uz Tezeja, pokazuje istinskim tragičnim likom ove opere.

Završni, **peti čin** nježnim i sjetnim orkestralnim uvodom (*Symphonie*) vraća nas u idilični pastoralni ambijent s istaknutim tretmanom flauta, no Aricija u poetskom recitativu *accompagnatu* odaje da ne može uživati u njemu bez Hipolita te daje oduška svojoj tuzi u melankoličnom *airu* „Mes yeux, vous n’êtes plus ouverts”. Unatoč tome, ipak smogne snage da sa zborom slavi dolazak Dijane, koja uz pratnju flauta u *airu* „Peuples toujours soumis” pozdravlja svoje podanike te ih poziva da uz zvuke dražesne *Symphonie* dovedu oživljenog Hipolita. Nema zapreke vjenčanju mladoga para, no prethodno Amor u već spomenutoj ariji „Rossignols amoureux” poziva zaljubljene slavuje da slatkoćom svojega pjeva odgovore njegovome glasu. To se u Rameauovu uglazbljenju doista i događa, s obzirom na to da Amorovim gracioznim koloraturama kao punopravni partneri odgovaraju dvije flaute solo, instrumentalni slavuji ove partiture. Konačno, Dijana u *airu* „Que tout soit heureux” najavljuje završni zbor opere u kojemu se slavi pomirenje ljubavi i vrline.

Ivan Ćurković

PREINAKE OPERE U RAMEAUOVO DOBA

Specifičnost opere *Hipolit i Aricija*, ali i problemi povezani s njezinim postavljanjem na scenu odnose se na različite verzije djela koje su proizašle iz brojnih revizija ove opere. Preinake je unosio sâm Rameau, ali i libretist Simon-Joseph Pellegrin. Kako bi se uopće razumjeli razlozi mnoštva intervencija, potrebno je uroniti u način na koji je publika 18. stoljeća doživljavala operu te osvijestiti konvencije koje su se morale poštovati u okviru tadašnje glazbene prakse. Upravo je zato revizije moguće objasniti putem triju temeljnih kategorija: sociokulturnih, glazbenih i dramaturških razloga.

Polazeći od prve kategorije, zamjetno je da je mnogo dijelova opere bilo skraćeno zbog duljine samoga djela te iz ekonomskih razloga. Naime, tadašnja publika nije bila naviknuta na tako duge operne spektakle, već na kraće i jednostavnije opere skladateljeva velikog prethodnika Jean-Baptistea Lullyja, posvemašnju suprotnost Rameauovim operama. Takva su kraćenja pridonijela akceleraciji radnje, ali s druge strane poprilično narušila karakterizaciju te oslabila dramaturšku strukturu. Primarno su se kratili dueti, oko kojih se tada vodila i glazbena polemika o tome je li uopće prihvatljivo da u isto vrijeme dva lika

izražavaju suprotne emocije a da se pritom ne obraćaju jedan drugome. Uzimajući u obzir polemike oko izražajnih elemenata dueta, bilo je uputno revidirati i kratiti upravo njih.

Rezultat kraćenja i revizija bila je i oslabljenost karakterizacije likova. Primjerice, Fedrin monolog „Cruelle mère des amours” snažno je ocrtao njezin lik te u središnjem odsjeku te arije (fr. *air*) s karakterom tužaljke ona moli Veneru da joj pomogne u osvajanju Hipolitove naklonosti. Isprva je monolog bio lišen upravo tog središnjeg, efektnog dijela, no u konačnici je u cijelosti zamijenjen arijom „Espoir unique bien d’une fatale femme”, izražajno manjkavom te daleko kraćom.

Glazbena problematika leži pak u inovativnosti samoga glazbenog materijala. Rameauova invencija za publiku i kritiku bila je gotovo blasfemična, uhu posve strana, a zadavala je muke i instrumentalno-pjevačkomu kadru. Enharmonija je svoje začetke doživjela na talijanskome tlu te je takva glazba za Rameaua predstavljala uzor i inspiraciju. Skladatelj je primjenjivao enharmonijske harmonijske progresije kako bi oslikao specifičnost ugođaja, primjerice u tercetu Parki u drugome činu, koji glazbenim

jezikom prikazuje stravičnost radnje. Međutim, ove su skladateljske tehnike glazbenicima bile prezahtjevne te nisu bili spremni izvesti dotična mjesta, zbog čega su enharmonijske pasaže revidirane.

Zadnja kategorija revizija, dramaturška, odnosi se na poštovanje jedinstva mjesta, vremena i radnje u drami. S obzirom na to da se libretist odmaknuo od tog pravila u trećemu činu ubacivši *divertissement*

koji to narušava (što je doista bilo izvan tadašnjih standarda), bilo je potrebno revidirati ga, čime se ponovno pomalo izgubila turbulentnost i tenzija cijeloga čina. Same *divertissements* francuska je publika obožavala te se nisu kratili niti izbacivali. Umjesto toga, ovaj je *divertissement* prebačen na kraj čina kako bi se uvažilo dramaturško pravilo.

Mia Rupčić, 3. g. integriranog studija muzikologije

HIPOLIT I ARICIJA U 20. I 21. STOLJEĆU – REZOV I POVIJESNO OBAVIJEŠTENA IZVEDBA

Suvremena praksa kraćenja i rezanja dijelova partiture zahtijeva poštovanje ukusa novog doba i prilagođavanje barokne estetike novim zahtjevima publike, što su u izvedbama *Hipolita i Aricije* počeli realizirati Jean-Claude Malgoire, Marc Minkowski, William Christie i slični dirigenti. Christie je smatrao kako je originalna verzija opere iz 1733. najiskrenija i najenergičnija, no i ona je u izvedbi zahtijevala određene preinake. Ključna je problematika ove opere njezino dugo trajanje, zbog kojeg su svi dirigenti i redatelji od ponovnog otkrića Rameaua u 20. stoljeću posezali za kraćenjem, a odabir rezova ovisio je i o ideji povijesno obaviještene izvedbe.

U to doba ovaj pojam asocira isključivo na ranu glazbu, pogotovo razdoblje baroka, a kasnije se proširio na daljnje stilske epohe, pa su danas prisutne i povijesno obaviještene izvedbe djela iz 20. stoljeća. Osnovni pristupi povijesne obaviještenosti u izvedbi, kojima izvođač prenosi istinski sadržaj skladbe, općenito se svode na sljedeće: upotrebu instrumenata i izvedbenih tehnika iz skladateljeva doba, vjernost skladateljevim intencijama u izvornoj

izvedbi te pokušaj rekonstrukcije njezina konteksta i iskustva publike iz tog vremena. Uvjetovani su ukusom moderne publike i postojećim izvedbenim praksama, zbog čega je mali dio takvih izvedbi u potpunosti povijesno obaviješten.

Takvu je izvedbu *Hipolita i Aricije*, primjerice, 2012. ostvarila Opéra National de Paris, a režirao ju je Ivan Alexandre. Glazbene kritike procijenile su je kao izrazito povijesno obaviještenu, i u glazbenom i u režijsko-scenskom smislu. Razlog su potonjem barokne geste i afekti, pozicija pjevača na prosceniju okrenutom prema publici, kostimi i perike nalik na one iz toga doba, retorika baroknog razdoblja, plesovi, frontalna simetrija, oslikana scenografija te starinski leteći strojevi. Pariška izvedba *Hipolita i Aricije* evokacija je i reinterpretacija 18. stoljeća.

Uspoređujući povijesno obaviještene izvedbe i one koje to nisu, primjetno je kako su rezovi u potonjima brojniji i učestaliji, ali su tipovi rezova u oba slučaja isti. Najčešći su rezovi recitativa, zborova, ponovljenih sekcija u *airovima*, recitativnih dijaloga, repeticija i kompletnih kraćih scena.

Dijelovi su to koji će najmanje narušiti dramaturško-glazbenu ravnotežu jer se temelje na direktnoj repeticiji, glazbenom materijalu koji se prije već pojavio ili dramaturški manje važnim scenama.

Ovogodišnji studentski projekt Muzičke akademije, ADU-a, ALU-a, TTF-a te Studija dizajna Arhitektonskog fakulteta uprizzorit će upravo ovu poznatu Rameauovu operu. Zanimljivo je kako prolog nije izbačen, što je inače jedan od najčešćih rezova pri izvedbama ovoga djela. Izvedba se prilagođava izvođačima, što je bila praksa i u Rameauovo doba. Na Muzičkoj akademiji nisu na raspolaganju svi barokni instrumenti koji bi omogućili potpunu povijesnu obaviještenost, stoga je izvedba hibrid povijesne obaviještenosti na moderan način, realizacije baroknih tehnika na modernim instrumentima i vokalnih dionica u maniri francuske barokne opere. Režiju potpisuje kazališna redateljica Lea Anastazija Fleger, koja se odlučila za moderan pristup djelu u režijskom i dramaturškom smislu.

Operni redatelj 20. i 21. stoljeća pri kraćenju djela odabiru one nužne rezove bez kojih će sve i dalje funkcionirati kao cjelina koju je osmislio skladatelj. Generalno gledajući, ti su rezovi vrlo slični, no ne i posve jednaki. Čini se da su u 18. stoljeću bili važniji dijalozi i replike te se redovito nisu kratili niti izbacivali, dok su u 20. i 21. stoljeću upravo to najčešći rezovi. Kraćenje i rezovi partiture ovise o izvedbenoj praksi, preferencijama publike i kompetencijama izvođača te se pažljivo biraju, s generalnim ciljem očuvanja skladateljevih glazbenih i dramaturških intencija.

Nora Kostelnik Pogačnik,
3. g. integriranog studija muzikologije

USUSRET HIPOLITU I ARICIJI

Odsjek za muzikologiju, na inicijativu prof. Ivana Ćurkovića, u sklopu ciklusa *Utorak na Drugom* organizirao je niz aktivnosti pod nazivom **Ususret Hipolitu i Ariciji** usmjerenih na edukaciju, popularizaciju teme i dijalog. Održane su projekcije videosnimki dviju inozemnih izvedbi opere, tri predavanja stručnjaka za francusku književnost, kazalište i operu 17. i 18. stoljeća, jedna studentska tribina i jedan okrugli stol na temu *Hipolit i Aricija*.

PROJEKCIJE VIDEOSNIMKI OPERNIH PREDSTAVA HIPOLITA I ARICIJE

7. siječnja (prolog, prvi i drugi čin) i

21. siječnja 2025. (treći, četvrti i peti čin)

Opéra National de Paris, 2012. Le Concert D'Astrée, dirigentica: Emanuelle Haïm. Režija: Ivan Alexandre, solisti: Topi Lehtipuu (Hipolit), Anne-Catherine Gillet (Aricija), Sarah Connolly (Fedra), Stéphane Degout (Tezej), Andrea Hill (Dijana), Jael Azzaretti (Amor).

28. siječnja 2025.

Glyndebourne Opera, 2014. The Orchestra of the Age of Enlightenment, The Glyndebourne Chorus, dirigent: William Christie. Režija: Jonathan Kent, solisti: Ed Lyon (Hipolit), Christiane Karg (Aricija), Sarah Connolly (Fedra), Stéphane Degout (Tezej), Katherine Watson (Dijana).

PREDAVANJA

4. ožujka 2025.

Kralj je mrtav, živio kralj: kultura i politika između Louisa XIV. i Louisa XV.

dr. sc. **Nenad Ivić**, red. prof.

(Odsjek za romanistiku, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

11. ožujka 2025.

Čudovišno u Hipolitu i Ariciji

dr. sc. **Maja Zorica Vukušić**, izv. prof.

(Odsjek za romanistiku, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

15. travnja 2025.

Narativne i retoričke strategije u Hipolitu i Ariciji

dr. sc. **Ana Stefanović**, red. prof.

(Fakultet muzičke umjetnosti Univerziteta umjetnosti u Beogradu)

TRIBINA STUDENTICA MUZIKOLOGIJE
18. ožujka 2025.

Hipolit i Aricija *ili o neobičnostima francuskoga baroka u glazbi*

Lora Breški: Historiografska subjektivnost u vrednovanju *tragédie en musique* Jean-Philippea Rameaua

Mia Rupčić: Preinake opere u Rameauovo doba

Petra Majerić: Sonata za melodijske instrumente bez *bassa continua* u francuskom baroku

Ana Rene Čolak, moderatorica

OKRUGLI STOL,
1. travnja 2025.

Izvoditi Hipolita i Ariciju *danās* dirigent **Franjo Bilić,** ass.

redateljica **Lea Anastazija**

Fleger, doc. art.

muzikolog dr. sc. **Ivan**

Ćurković, izv. prof.

moderatorica **Nora Kostelnik**

Pogačnik, studentica muzikologije

Projektne aktivnosti Odsjeka za muzikologiju uključivale su i pisanje tekstova za programsku knjižicu te kreiranje sadržaja za društvene mreže Odsjeka za muzikologiju i Muzičke akademije.

ČLANOVI MUZIKOLOŠKOG
PROJEKTOG TIMA USUSRET
HIPOLITU I ARICIJI

Lora Breški, 4. g. integriranog studija muzikologije

Ana Rene Čolak, 2. g. integriranog studija muzikologije i francuskog jezika i književnosti

Magda Galić, 4. g. integriranog studija etnomuzikologije

Nora Kostelnik Pogačnik, 3. g. integriranog studija muzikologije

Petra Majerić, 2. g. integriranog studija muzikologije

Greta Mikec, 1. g. integriranog studija muzikologije i anglistike

Mia Rupčić, 3. g. integriranog studija muzikologije

Gabriela Šlegl, 4. g. integriranog studija muzikologije i kroatistike

Paulina Tuhtan, 3. g. integriranog studija violine

MENTOR

dr. sc. Ivan Ćurković, izv. prof.

HIPOLIT I ARICIJA: OPERA U SVIJETU MLADIH

Ususret izvedbi Rameauove opere *Hipolit i Aricija*, studenti Odsjeka za glazbenu pedagogiju i tambure osmislili su interaktivnu radionicu za mlade u dobi od 17 do 30 godina. Cilj radionice bio je približiti djelo ovoj dobnoj skupini te ih pripremiti za dolazak na samu izvedbu. Odlučili smo se obratiti baš mladima zato što većina mladih osoba u toj dobi prestaje imati doticaj s nastavom glazbe, a time često nestaje i njihov susret s klasičnom glazbom ako se ranije nije stvorila navika slušanja i pohađanja glazbenih događanja. U vremenu u kojem se živi sve brže, mladi često operu doživljavaju sporom, apstraktnom i dalekom, iako u sadržajnom smislu govori o bezvremenskim temama koje su i mladima itekako aktualne. Radionice o operi *Hipolit i Aricija* održale su se 5. travnja 2025. u prostorima Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu, a na njih su bili pozvani studenti zagrebačkog sveučilišta te zainteresirani srednjoškolci. Kroz kreativne aktivnosti, studenti su polaznike radionice upoznali s ključnim motivima opere. Baš kao i u samom djelu, Amor i Dijana i na radionici su postali pokretači radnje, koji potiču sudionike da promisle o tome kojoj bi se strani priklonili, u izboru između vrline i ljubavi. Studenti su sudionicima pružili mogućnost doživljaja bivanja na samoj sceni, pa su

ih tako aktivno uključili u samu radnju kroz zajedničko pjevanje upečatljive zvorske dionice *gavotte* „A l’amour rendez les armes” iz prologa te sudjelovanje u glazbenim igrama i kvizovima. Uz to, sudionici su imali priliku upoznati i odabrane glazbene brojeve, poput veličanstvene arije iz 5. čina „Rossignols amoureux”, kroz spoznajno-emocionalno slušanje i kreativne zadatke. Voditelji radionica osmislili su i audiovizualne materijale za društvene mreže koji donose neispričanu priču o Hipolitu i Ariciji, odnosno izmišljene događaje koji prethode samoj radnji opere i koji su smješteni u suvremeni kontekst blizak mladima u cilju da potaknu njihovu maštu, kao i želju za dolaskom na samu izvedbu. Uz popratna predavanja organizirana na Odsjeku za muzikologiju, ovakvim je pristupom stvorena cjelovita osnova za kritičko promišljanje radnje, glazbe i širega kulturno-društvenog konteksta opere. Možda još i važnije, aktivan i kreativan pristup stvaranju dijaloga s publikom i otvaranje vrata akademije zainteresiranom građanstvu malen je, ali važan doprinos odgoju cjeloživotnih ljubitelja klasične glazbe.

ČLANOVI PROJEKTOG TIMA *HIPOLIT I ARICIJA*:

OPERA U SVIJETU MLADIH

Marko Crnko, 2. g. integriranog studija glazbene pedagogije

Valentina Kovačev, 4. g. integriranog studija glazbene pedagogije

Marina Magerl, 4. g. integriranog studija glazbene pedagogije

Klara Pavlović, 4. g. integriranog studija glazbene pedagogije

Nikolina Šainović, 4. g. integriranog studija glazbene pedagogije

Matija Živičnjak, 4. g. integriranog studija glazbene pedagogije

MENTORICA

Ana Čorić, mag. mus., pred.

HIPPOIYTE ET ARICIE

Jean - Philippe Rameau

Solisti, Zbor i Simfonijski
orkestar Muzičke akademije

Lea Anastazija Flegler,
redateljica

Franjo Bilić,
dirigent

11. 4.
2025.

KONCERTNA
DVORANA

BLAGOJE
BERSA

Tea Kostelac

JEAN - PHILIPPE RAMEAU

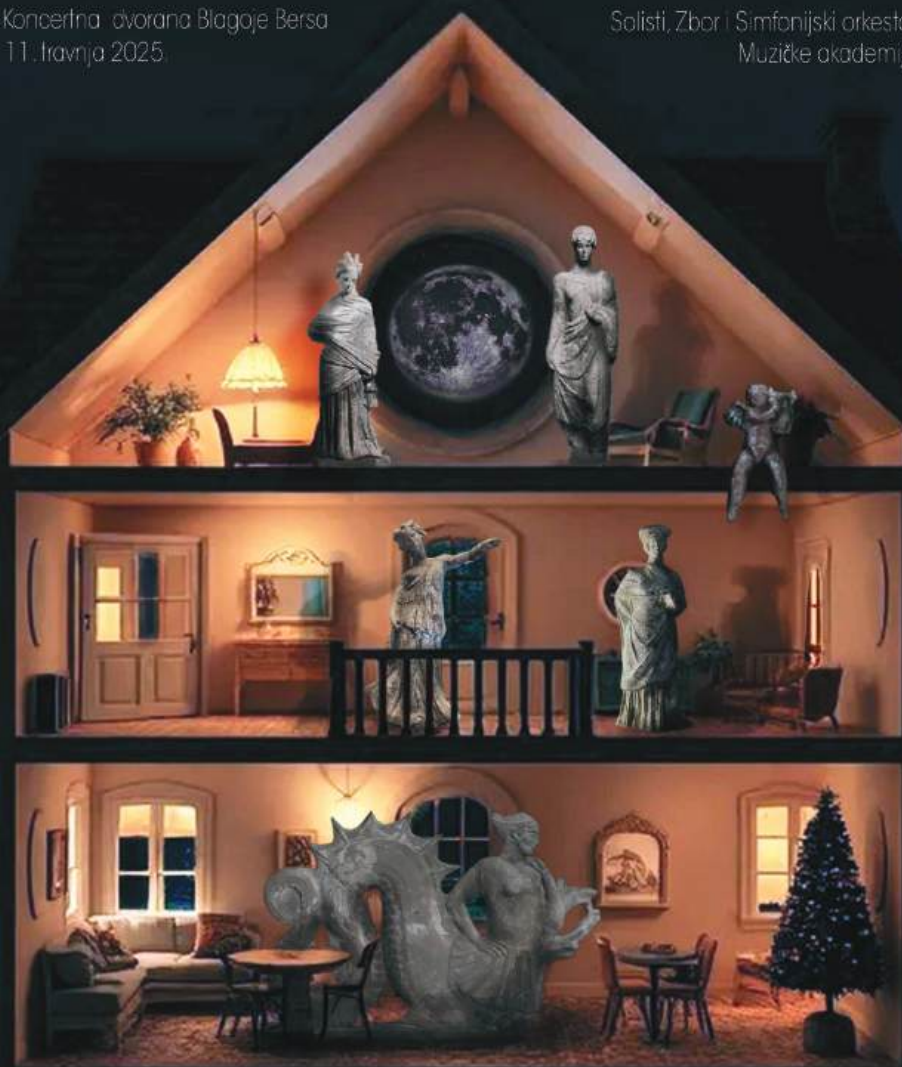
FRANJO BILIĆ, DIRIGENT

LEA ANASTASUJA FLEGER, REDATELJICA

HIPOLIT I ARICIJA

Koncertna dvorana Blagoje Bersa
11. travnja 2025.

Solisti, Zbor i Simfonijski orkestar
Muzičke akademije

Amea Valentin

Jean – Philippe Rameau

11. TRAVNJA 2025. KONCERTNA DVORANA BLAGOJE BERSA

Hipolit i Aricija

Solisti, Zbor i Simfonijski orkestar MUZIČKE AKADEMIJE

dirigent FRANJO BILIĆ LEA redateljica ANASTAZIJA FLEGER

Maja Perak

Jean - Philippe Rameau

Hipolit i Aricija

Koncertna dvorana Blagoje Bersa

11. travnja 2025.

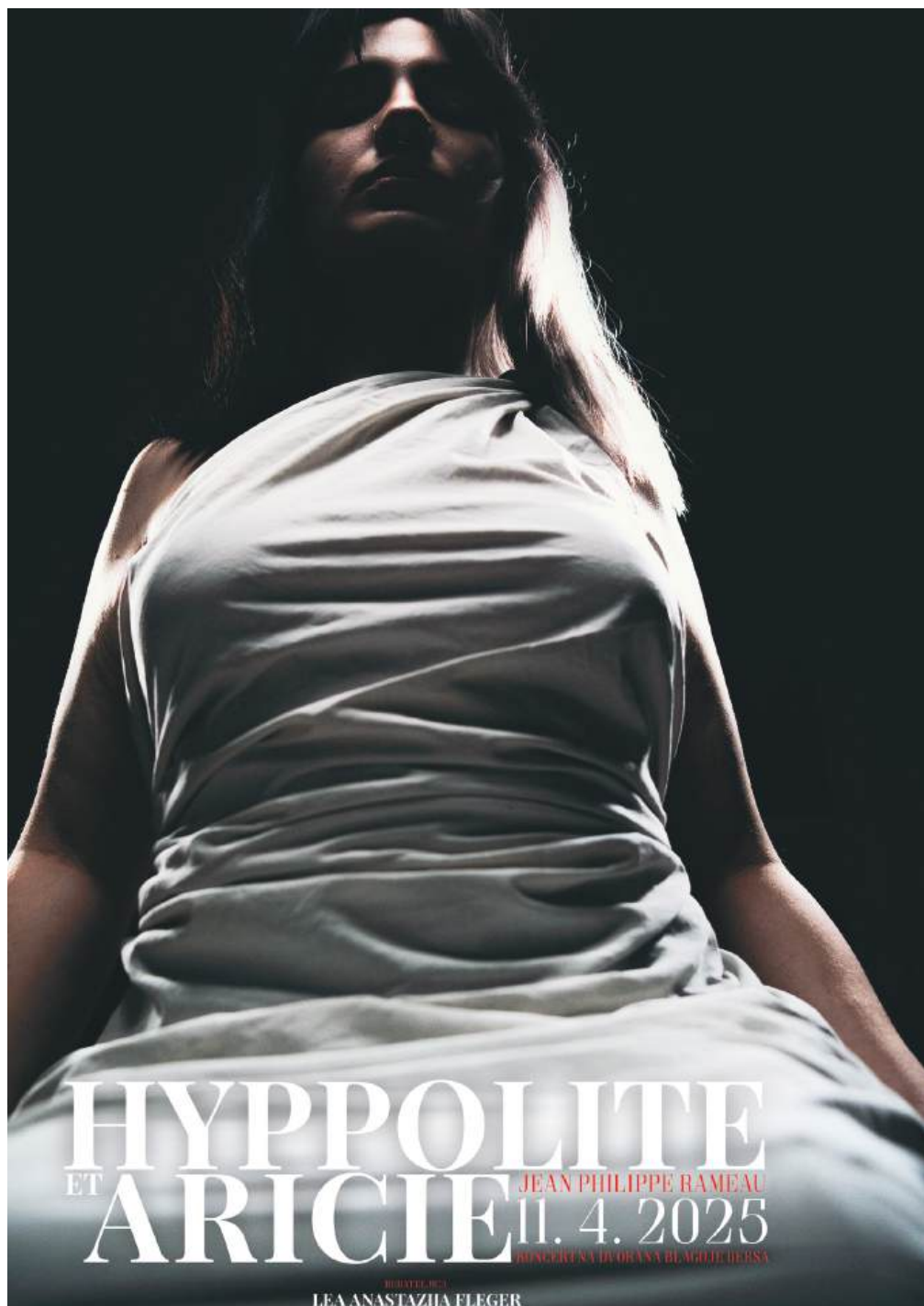
dirigent
Franjo Bilić

redateljica
Lea Anastazija Flegler

Solisti, Zbor i Simfonijski
orkestar Muzičke akademije

Tina Marija Butajla

HYPPOLITE
ET
ARICIE

JEAN PHILIPPE RAMEAU

11. 4. 2025

KLASICALNA MUZIKA

LEA ANASTAZIJA FLEGER

Karlo Buđen

Jean - Philippe Rameau

HIPOLIT I ARICIJA

**Koncertna dvorana
Blagoje Bersa**
11. travnja 2025.

Franjo Bilić, dirigent
Lea Anastazija Flegler, redateljica
Solisti, Zbor i Simfonijski
orkestar Muzičke akademije

Jan Markovinović

Erika Zbanatska

